

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**MOTIVAČNÍ FAKTORY ÚČASTNÍKŮ VÍCEDEENNÍCH OUTDOOROVÝCH AKTIVIT
NA KONÍCH POŘÁDANÝCH HIPOCENTREM KORYČANY**

Bakalářská práce

Autor: Tomáš Král
Studijní program: Rekreatologie – pedagogika volného času
Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal
Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Tomáš Král
Název práce: Motivační faktory účastníků vícedenních outdoorových aktivit na koních pořádaných Hipocentrem Koryčany

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal
Pracoviště: Katedra rekreologie
Rok obhajoby: 2023

Abstrakt: Bakalářská práce je zaměřena na zjištění motivace účastníků k účasti na vícedenních jezdeckých aktivitách, které jsou často fyzicky i finančně velmi nákladné. Práce se v teoretické rovině zabývá definicí vícedenních jezdeckých akcí a obecnými pojmy jako jsou volný čas, tělesná aktivita, motivace, životní styl a další. Praktická část je zaměřena na zkoumaný vzorek těchto účastníků, který byl vybrán z jezdeckého areálu Hipocentra Koryčany. Výzkum v praktické části probíhal formou rozhovoru (focus group). Cílem analýzy získaných dat z tohoto rozhovoru je zjistit jejich motivaci k účasti na těchto akcích a zmapovat přínosy které jim účast přináší. Zjištěné informace mohou být přínosné pro jezdce, kteří na podobné akce zatím nejezdí případně sloužit jako podklad pro tvorbu nabídky této volnočasové aktivity pro veřejnost.

Klíčová slova:

jezdectví, životní styl, woodcraft, tramping, turistika, motivace

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Tomáš Král
Title: Motivation of participants to participate in multi-day equestrian events organized by Hipocentrum Koryčany

Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal
Department: Department of Recreation and Leisure Studies
Year: 2023

Abstract: This thesis is focused on determining the motivation of participants to participate in multi-day equestrian events, which are often physically and financially very expensive. On a theoretical level, the work deals with the definition of multi-day equestrian events and general concepts such as free time, physical activity, motivation, lifestyle and others. The practical part is focused on the researched sample of these participants, which was selected from the ranch Hipocentrum Koryčany. The research method was the interview method (focus group). The goal of the analysis of the data obtained from this interview is to find out their motivation to participate in these events and the benefit that participation brings them. The information found can be beneficial for riders who have not yet gone to similar events, or also can be use as a basis for creating offers for this leisure activity.

Keywords:
equestrian, lifestyle, woodcraft, tramping, hiking, motivation

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Rudolfa Rozsypala, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. dubna 2023

.....

Na tomto místě bych rád poděkoval svému vedoucímu práce Mgr. Rudolfovi Rozsypalovi za veškerou pomoc při vedení mé práce. Zejména za jeho praktické připomínky, rady, trpělivé konzultace a také celkově za jeho přínos během mého studia. Rád bych také poděkoval všem účastníkům mého výzkumu metodou focus group, za sdílení jejich názorů a pocitů týkajících se zkoumané aktivity a za to, že je mohu právem považovat za své přátele.

OBSAH

Obsah.....	7
1 Úvod.....	8
2 Přehled poznatků.....	9
2.1 Teoretické vymezení pojmů.....	9
2.2 Outdoorová aktivita	13
2.3 Známé benefity a motivační faktory outdoorových aktivit	15
2.4 Organizace a průběh vícedenních jezdeckých aktivit	19
3 Cíle	26
3.1 Hlavní cíl.....	26
3.2 Dílčí cíle	26
3.3 Výzkumné otázky	26
4 Metodika.....	27
4.1 Výzkumná metoda	28
4.2 Výzkumný vzorek	28
4.3 Profily a charakteristika respondentů.....	29
4.4 Metody sběru dat	30
4.5 Zpracování dat	33
5 Výsledky.....	35
5.1 Kódování	35
5.2 Rozbor a interpretace jednotlivých kódů	36
5.3 Porovnání benefitů se ke známými benefity jezdeckého sportu a pobytu v přírodě..	44
6 Diskuse.....	46
7 Závěry	47
8 Souhrn	49
9 Summary.....	50
10 Referenční seznam	51
11 Přílohy.....	53

1 ÚVOD

Slovo “kůň”, to jsou tři písmena tvořící pojem, který pro člověka zastával a v některých částech světa ještě zastává nezastupitelné místo v jeho životě. Kůň jakožto všestranné zvíře, které v historii plnilo nespočet úkolů od dopravního prostředku, přes účastníka válečných bitev, pomocníka v zemědělství až po jeho zapojení do průmyslu například jako hnací síla. V moderních společnostech, jako je například i evropská kultura, došlo především vlivem průmyslové revoluce k útlumu jeho využití v těchto oblastech a tím i snížení nároků na počty chovaných koní.

Navzdory tomuto vývoji došlo v České republice dle veřejné databáze Českého statistického úřadu od roku 1993 do loňského roku 2022 k téměř zdvojnásobení počtu koní z počtu 18 792 kusů na 37 087 (Český statistický úřad, n.d.). Jaký je tedy jejich dnešní význam a kde se s nimi můžeme setkat? Ve spojitosti s koňmi si v našich zeměpisných šířkách v dnešní době vybavíme především různé sportovní disciplíny, jako je třeba jeden z nejznámějších dostihů Velká pardubická, případně v posledních letech opakovaně u nás v České republice pořádané finále parkurové akce Global Champions Prague Playoffs. Jezdecký sport jako takový je v dnešní době poměrně rozšířenou aktivitou s velkou škálou různých disciplín, mezi které patří například parkur, drezura, dostihy a další. Kůň v tomto ohledu plní roli jakéhosi sportovního pomocníka k realizaci sportovních výkonů. Další rozšířené využití koní je prostřednictvím rekreační jízdy, přičemž o popularitě a rozšíření tohoto druhu trávení volného času hovoří například 49 zapojených stájí do veřejného projektu “Na koni Zlínským krajem”. (Hyjé – koně Zlínského kraje, 2007). Do tohoto projektu je zařazen také areál Hipocentrum Koryčany, který ve své práci popisují.

Ve své bakalářské práci bych se rád zaměřil právě na oblast využití koně ve volnočasových aktivitách, a to ve velmi specifické oblasti vícedenních jezdeckých akcí. Dříve, když nebyla jiná možnost přepravy, bylo několikadenní putování na koních běžnou rutinou, ale jaký smysl a možnosti má v dnešní době? Jak se dozvíme v pozdější části práce, jde o aktivitu značně fyzicky náročnou, vykonávanou často bez ohledu na přírodní podmínky (z přírody a s koněm často není možné rychlého návratu) a s nutností umět se postarat nejen o sebe, ale i o svého čtyřnohého parťáka. Karol Hollý (2003) ve vztahu k turistickému jezdeckví doslova říká, že “jestliže se postaráte o koně, kůň se postará o vás”.

Bude to již 20 let, co se pohybují na ranči Hipocentrum Koryčany, který právě tyto vícedenní akce neboli vandry pořádá. Za tuto dlouhou dobu se mi pobyt na nich dostal doslova pod kůži. Rád bych tedy na těchto řádcích čtenářům této práce představil nejen náležitosti pořádání těchto akcí, ale především zkusil zjistit motivaci k účasti na těchto vandrech. Nejen svoji, ale především i ostatních účastníků, kteří se zúčastnili mnou vedeného výzkumu na toto téma.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

Tato část je zaměřena na definici klíčových pojmů, které jsou v práci zmíněny. Je zde poskytnut náhled na samotný proces organizace těchto aktivit, a to jak na poli obecném, tak přímo na příkladu organizace vandrů ve stáji Hipocentrum Koryčany.

2.1 Teoretické vymezení pojmů

V tomto bodě jsou definovány základní pojmy důležité k pochopení mnou zkoumané problematiky. Velká část má spojitost přímo s jízdou na koních, nicméně téma jezdeckých vandrů má velmi blízko také k podobným aktivitám realizovaných bez koní, a proto jsou zde rozebrány také pojmy jako woodcraf, tramping a turistika. V obecné rovině si také musíme definovat pojmy volný čas a pohybová aktivita. Zároveň, abych mohl hledat odpověď na mnou zvolené otázky, je třeba také definovat právě pojem motivace. Teprve pochopením a definováním těchto pojmů je možné uceleně nahlédnout na problematiku organizace jezdeckých vandrů, a především pak hledat motivaci účastníků těchto vandrů.

Životní styl

Životní styl je vyjádřením konkrétní osoby člověka a je často ovlivněn životním způsobem, což je pojem životnímu stylu nadřazený, jelikož se vztahuje k většímu celku – skupině, populaci. Životní styl se v čase a podle životního způsobu mění. Má tedy v průběhu života svoji dynamiku. Životní styl v sobě zahrnuje:

- soustavu činností ve všech sférách života,
- tvorbu a uspokojování životních potřeb,
- soustavu všech sociálních a životních vztahů,
- systém všech životních hodnot a idejí, kterými jsou jednotlivé činnosti podmíněny (Dohnal & Hodaň, 2005).

Zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika v procesu výchovy klade jednoznačně na první místo rozvoj a růst osobnosti jako celku a hovoříme tedy o celostní výchově (Haková et al., 2021). Zážitkovou pedagogiku můžeme rozčlenit do několika směrů, především podle oblasti jejího vzniku a rozvoje. Je to směr

Německé, Britské, Americké, Severské a České linie. Pro účely této práce nás zajímá směr České zážitkové pedagogiky vycházející z kořenů výchovy v přírodě s důrazem na prožitek, zážitek a zkušenost, které jsou navozovány prostřednictvím dramaturgie (Hanuš, 2009). Z pohledu výchovy v přírodě je jedním ze stěžejních směrů tramping, který do zážitkové pedagogiky přidává prvky sportovních akcí, hudební tvorby a z osobního rozvoje také úctu ke svobodě propojenou zároveň s uznáním daného slova v komunitě (Haková et al., 2021). Příroda dokonce může být v dnešní moderní době pro některé cíle zážitkové pedagogiky klíčový faktor, neboť právě v době virtuálních realit nabízí právě návrat k realitě našeho světa (Jirásek, 2019). V této souvislosti má své místo v zážitkové pedagogice i hnutí woodcraft, kde nejde o osobu vychovatele (zprostředkovatele) zážitku jako o mentora, nýbrž jako průvodcem a prostředkem nejsou jeho řeči, ale činnosti a aktivní účasti. Je to právě woodcraft, který skrze bohatý proměnlivý program nabízí tyto silné zážitky, při nichž se o výchově moc nemluví, ale o to intenzivněji výchovně působí (Pecha, 1999).

Motivace

Slovo motivace je odvozeno od latinských slov *motivus* (forma slova *moveo*) které znamená "hýbám" a *movere* ve významu "pohybovat. Vyjadřuje tedy přeneseně hybné síly našeho chování a jednání (Hanuš, 2009). Motivace jakožto psychologický pojem je definována mnoha způsoby a někteří autoři doslova přiznávají, že málokterou část našeho jednání a cítění dokážeme tak málo poznávat a charakterizovat jako zde zmíněnou motivaci (Charvát, 1970). Jedním ze způsobů definice je, že se jedná o proces vycházející primárně z potřeby, který v nás následně probouzí vnitřní stav na tuto potřebu reagující. Potřeba může být vnitřní (na základě únavy vzniká potřeba spánku) nebo vnější (finanční motivace za splnění nějakého úkolu) (Nakonečný, 1997). V tomto směru můžeme také použít rozdělení podle úrovně na zevní (vnější) a niterné (vnitřní). V tomto pohledu je niterní motivace vždy silnější než motivace vnější (Hanuš, 2009).

Pro podrobnější zkoumání pojmu motivace je třeba rozlišit motivaci od podobných pojmů jako je dle Nakonečného (2014):

- potřeba = výchozí stav vyjadřující nedostatek, kdy cílem je uspokojovat naše potřeby (konzumace jídla potlačí potřebu jídla, kterou prožíváme jako hlad),
- incentiva = vlastnost cíle/prožitku která jej činí žádoucím k uspokojení potřeby (dobrý přítel pro osamělou sobu),
- motiv = dispozice osoby reagovat na tyto incentivy tj. vnímat prožitky z příjemného a vyhýbat se nepříjemnému. Motiv může být dále členěn do tří základních forem, kterými jsou pudy, potřeby a zájmy.

Zůstaneme-li u potřeb, tak jednu z nejrozšířenějších definic potřeb nám představuje známá pyramida amerického psychologa A.H.Maslowa znázorněna na Obrázku 1 (Maslow, 2021).

Obrázek 1

Maslowova pyramida potřeb (Maslow, 2021)

V této pyramidě platí že dříve, než se potřeby umístěné výše stanou pro nás významným zdrojem motivace, tak je potřeba, aby alespoň z části byly uspokojeny potřeby, které jsou umístěny níže (Hanuš, 2009).

Podíváme-li se na pojem motivu ryze empiricky vědeckou formou, můžeme na jejich nalezení využít motivů (Tabulka 1) dánského psychologa K.B.Madsena (1972).

Tabulka 1

Motivy podle Madsena – (Madsen, 1972)

Motivy podle K.B. Madsena	
hlad	odpočinek a spánek
žízeň	aktivita
sexus	bezpečí
péče (mateřský pud)	agrese
udržování tělesné teploty	sociální kontakt
vyhýbání se tělesné bolesti	výkon
exkrece	prestiž
příjem kyslíku	vlastnictví

Základní rozdíl mezi motivací a motivem vnímá Nakonečný v tom, že motivace je v čase probíhající proces, kdežto motiv je vnitřní psychologická příčina tohoto procesu. Uvádí opět příklad s jídlem, kde motivace je proces generován potřebou jídla (projevuje se jako hlad) a motivem je nasycení (uspokojení této potřeby) (Nakonečný, 1997). Pro účely mé bakalářské práce tedy budu hledat motivaci účastníků jezdeckých vandrů, kterou můžeme hledat například pomocí motivů, tj. stavů které během vandrů účastníci zažívají a hledáním souvislosti s nějakou potřebou, kterou tento stav uspokojil. Může jít například o pocit sounáležitosti se svým koněm vyvolán potřebou bližšího kontaktu s ním, pocit uvolnění vyvolaný potřebou relaxace od každodenního života a další.

Woodcraft

Podstata hnutí Woodcraft (u nás též známého jako Lesní moudrost) je vystavěna na vztahu k přírodě a mravních zásadách. Příroda je v myšlení hnutí woodcraft nevyčerpatelnou studnicí zájmu a činností. Z tohoto vztahu je také odvozen zákon woodcraftu zvaný jako zákon čtyřnásobného ohně nebo čtyř světél. Tento zákon zní "Buď čistý, silný a vždy ochraňuj přírodu. Mluv pravdu, buď pokorný, hraj čistě a podle pravidel. Buď odvážný, mlčenlivý a poslouvej. Buď laskavý, ochotně pomáhej, žij radostně." (Pecha, 1999). Jako zakladatel Woodcraftu je považován Ernest Thompson Seton (v hnutí známý pod přezdívkou Černý vlk), který na základě svých životních zkušeností formuloval svůj sen o výchově přírodou při jejím pozorování a prostřednictvím táborových aktivit. E.T. Seton promítl do konceptu woodcraftu lidské instinkty, které je třeba nikoliv potlačovat, ale rozvíjet. Tři hlavní instinkty vidí Seton v Instinktu hravosti, Instinktu sdružování do part a instinktu rituálního zasvěcení. V učení a rozvoji prostřednictvím Lesní moudrosti je nám příroda nejen učebnou, ale i učitelkou (Haková et al., 2021). Zároveň tento pobyt v přírodě a táboření tvoří hlavní programový prostředek woodcraftu (Jirásek, 2019). Pro účely propojení Lesní moudrosti s jezdeckými vandry nám slouží společné faktory – zvládnout po fyzické stránce delší putování (v sedle), umět si v přírodě rozdělat oheň, s minimálními dopady na přírodu zbudovat tábořiště a dokázat se o sebe (a svého koně) postarat s minimálními technickými vymoženostmi.

Tramping

Tramping je charakteristickou záležitostí pro Českou republiku (Pohunek, 2018). Nad důvodem proč tomu tak je se zamýšlí Michael Antony-Tony ve své knize Tramping a rozvíjí myšlenku, že vlastně vandrovnictví a putování je v našich zemích zakořeněno již od dob putování takřkajíc na zkušenou. Zároveň v období po roce 1913, kdy se objevují první zmínky o trampingu, měla část mládež zkušenost s prvním skautským tábořením. Dalším neméně důležitým bodem, který autor zmiňuje, je povaha

našeho národa, která se často vysmívá nesmyslným autoritám, což se obzvláště v pozdějších fázích trampingu ukazuje jako jedna z hlavních vlastností (Antony, 2022). Právě odporem k organizovanosti a naopak touhou po volnosti a svobodě se trampové liší od podobných organizací (Haková et al., 2021). Mezi charakteristické znaky Trampingu patří již výše zmíněná svoboda, touha po poznání, romantice a dobrodružství. Trampové se sdružují do trampských osad, kde si volí svého šerifa osady, stanovují zákony osady a organizují různé hudební, sportovní, ale i poznávací akce a výpravy (Pecha, 1999) V trampingu můžeme nalézt také spojitost s romantickým stylem bytí, především ve vztahu k indiánskému a kovbojskému způsobu života (šerif osady) (Jirásek, 2019). S trochou nadsázky v tomto pohledu jezdců na koních můžeme považovat za zámožnější trampy, kteří si mohli dovolit pořídit svého vlastního koně. Ostatně v mém okolí a okolí stáje Hipocentrum Koryčany jsou tyto dvě komunity úzce propojené, jelikož majitel stáje sám býval šerifem osady a dodnes jezdíme na potlachy okolních osad.

2.2 Outdoorová aktivita

Slovní spojení outdoorová aktivita lze pro jeho pochopení rozdělit na dvě samostatná slova - outdoor (z anglického slova „out“ – mimo, za; „door“ – dveře) a aktivita. V případě aktivity jde o aktivitu pohybovou, jejíž definici můžeme popsat jako soubor činností realizovaných systémem naší kosterní a svalové soustavy, které jsou zároveň podmíněny energetickým výdejem a také součinností všech biologických funkcí (Měkota et al., 2007). Vrátime-li se k původnímu sousloví outdoorová aktivita, pak spojením těchto dvou definic můžeme říct, že outdoorová aktivita je pohybová činnost realizovaná ve venkovním prostředí. Touto aktivitou pak mohou být každodenní činnosti (cesta do/ze zaměstnání, vycházka se psem, ...), činnosti sportovní (běh, sjezdové lyžování, ...), dobrodružně/poznávací (výlety, expedice, ...) a další. Jednou z nejznámějších a nejrozšířenějších outdoorových aktivit je bezesporu turistika, kterou dále různí autoři dělí podle dalších charakteristických kritérií – organizovaná / neorganizovaná, rekreační / výkonnostní, pěší / cyklistická / vodní / jezdecká / a další (Görner et al., 2007).

Turistika

Turistikou můžeme rozumět trávení volného času v přírodě s cílem poznávání zajímavých oblastí a přírodních jevů, jehož součástí je aktivní pohyb – chůze, běh, jízda na kole nebo v našem případě jízda na koni. Turistika se od cestovního ruchu liší především nutností zapojení vlastní fyzické síly (Jirásek, 2019). Důraz na aktivní způsob cestování u turistiky klade také definice od Hajka, která popisuje turistiku jako aktivní způsob cestování a pobytu v přírodě s cílem rekreace a regenerace

psychických a fyzických sil zároveň s poznáním společenských a přírodních poměrů navštěvované oblasti (Kolektiv autorů, 1982). Výhodou turistiky je její široké rozšíření, kdy může být provozována jak jednotlivcem, tak také početnou skupinou výletníků. Stejně rozdělení najdeme také z hlediska výkonnosti, kdy můžeme při turistice potkat výletníka na krátké vycházce v parku a zároveň účastníka několikadenní expedice. Na základě tohoto širokého spektra účastníků nelze jednoznačně definovat jejich očekávání, někdo bude upřednostňovat náročné výstupy a jiný nenáročnou vycházku (Görner et al., 2007).

Jezdecká turistika

Základem celé jezdecké turistiky, jak už název vypovídá, jsou vycházky s koněm do přírody mimo jezdecký areál, přičemž rozlišujeme tzv. výlety a túry charakterizované časovou náročností v řádu hodin a překonanou vzdáleností do 70 km a tzv. putování na koních. Putování je charakteristické trváním v řádu několika dní a může být vystavěné na putování postupném (řetězovém), nebo hvězdicovitě se základnou na jednom místě. Tato druhá varianta klade vstupní požadavky na jezdce a jeho jezdecké schopnosti. Požadavek naučit se za týden jezdit na koni a zároveň absolvovat vandr je zcela lichý (Hollý, 2003). Aktuálně na území České republiky najdeme několik tisíc kilometrů zmapovaných a značených jezdeckých stezek doplněných příslušenstvím jako jsou přístřešky a koňská úvaziště. Tyto stezky jsou udržovány a také mapovány Klubem českých turistů, konkrétně sekcí Turistiky na koni. Dostupné informace pro zájemce jsou vedeny na webových stránkách klubu Českých turistů a webových stránkách samotné sekce (Andrlová, 2008). Pro jezdeckou turistiku nejsou v současné chvíli stanoveny žádné zákonné normy pro pohyb v přírodě a zákonný rámec tak poskytují paragrafy §19 a 20 zákona č 289/1995 Sb. (lesního zákona). Tyto paragrafy mj. zakazují pohyb mimo lesní cesty a vyznačené trasy a dále stanovují povinnost nerušit ticho a klid. Z praktického pohledu jízdy na koni a s ní spojených aspektů jezdci musí přizpůsobit především tempo své jízdy podmínkám cesty (využití například cyklisty) a jejímu stavu (poškození podměčených cest) (Česká lesnická společnost, o.s., 2009).

Vícedenní jezdecká turistika je specifickou formou aktivity, která klade zvýšené nároky na jezdce i koně, proto je vhodná jen pro vyspělé (zodpovědné) jezdce, kteří již mají za sebou jezdecké základy a stejně tak jen pro vycvičené a na tuto aktivitu připravené koně (Hollý, 2003). Tyto vyjížďky a vandry jsou přínosem nejen pro jezdce, ale jsou užitečné i pro koně. Kromě tréninku totiž nachází koně v přírodě také prostor pro odpočinek a uspokojení z pohybu ve volné přírodě. Vyjížďky a vandry jsou tak důležitou součástí práce s koňmi (Miesner, 2007)

2.3 Známé benefity a motivační faktory outdoorových aktivit

Benefity jezdeckých aktivit

V úvodu své bakalářské práce jsem nastínil historický posun ve vnímání koně jakožto lidského společníka. V dobách minulých byl kůň nejčastěji využíván k práci a přepravě a šlo tedy jednoznačně definovat přínos práce s ním. Tím mohlo být například zkrácení času přesunu a snížení fyzické námahy při práci. Pomineme-li oblasti, kde tyto benefity stále převládají, pojďme si říct jakou přidanou hodnotu mají však aktivity s koněm v dnešní době, kdy je kůň využíván jako partner na volnočasové aktivity. Pro tyto účely dosud nebyla vydána ucelená publikace, ale můžeme použít výsledky studie zpracované na Fakultě sportovních věd v polské Poznani. Studie měla za cíl analyzovat vnímání výhod jízdy na koních pro duševní zdraví a proběhla formou dotazníkového šetření během jezdeckých závodů Cavaliada competitions pořádaných v roce 2019. Studie se zúčastnilo 2651 profesionálních a amatérských jezdců. Výsledky výzkumu (Obrázek 2) ukázaly, že respondenti hodnotili pozitivní vliv jezdeckví na duševní zdraví více než na zdraví fyzické. Ve studii zaznívaly názory jako „Při jízdě na koni se cítím uvolněně“, „Jízda na koni zlepšuje mé duševní zdraví.“, „Jízda na koni je pro mě dobrá zábava.“ a další. Mezi respondenty z řad amatérů převažoval pozitivní názor na emoční stabilitu kdežto profesionálové viděli přínos v možnosti seberealizace a dosahování sportovních cílů (Malchorowicz-Moško et al., 2020).

Obrázek 2

Výzkum přínosů jezdecké aktivity – univerzita Poznaň (Malchorowicz-Moško et al., 2020)

BENEFITS & BARRIERS in Descending Order	%		
	1–2 LOW	3–5 MODERATE	6–7 HIGH
HIGH			
1. I enjoy horseback riding.	0.30	10.03	89.66
25. My disposition is improved with horseback riding.	0.53	15.16	84.31
10. Horseback riding makes me feel relaxed.	0.94	18.97	80.08
3. Horseback riding improves my mental health.	1.02	23.12	75.86
15. Horseback riding increases my level of physical fitness.	1.24	25.91	72.84
38. Horseback riding is good entertainment for me.	2.60	25.31	72.09
2. Horseback riding decreases feelings of stress and tension for me.	1.85	30.82	67.33
22. Horseback riding increases my stamina.	1.85	31.23	66.92
7. Horseback riding increases my muscle strength.	1.89	32.52	65.60
17. My muscle tone is improved with horseback riding.	2.45	33.31	64.24
31. My physical endurance is improved by horseback riding.	2.68	33.95	63.37
20. I have improved feelings of well being from horseback riding.	3.58	36.44	59.98
41. Horseback riding improves overall body functioning for me.	4.22	36.78	59.00
8. Horseback riding gives me a sense of personal accomplishment.	11.17	33.35	55.49
23. Horseback riding improves my flexibility.	5.96	41.64	52.40
34. Horseback riding increases my mental alertness.	6.26	43.72	50.02
11. Horseback riding lets me have contact with friends and persons I enjoy.	13.16	36.93	49.91
14. It costs too much to horseback riding.	6.56	44.55	48.89
26. Horseback riding helps me sleep better at night.	11.84	39.61	48.55
43. Horseback riding improves the way my body looks.	9.43	42.93	47.64

Teorii pozitivního vlivu jezdeckví na duševní zdraví podporuje také docentka sportovní psychologie v oboru jezdeckví Inga Wolframm, která popisuje doslova jízdu na koni ve stavu flow, stavu ve kterém je jezdec naprosto ponořen do své činnosti a cítí pocit euforie, blaha a uspokojení (Wolframm, 2016). Podíváme-li se na definici stavu flow jak ji popisuje Mihaly Csikszentmihalyi, pak při jízdě na koni ve stavu flow jezdec splňuje podmínky nutné pro jeho dosažení

- 1.) je maximálně soustředěn,
- 2.) dosahuje stavu extáze (bytí mimo realitu),
- 3.) jasně ví co a proč má v danou chvíli dělat,
- 4.) ví, že daná aktivita je proveditelná a odpovídá jeho schopnostem,
- 5.) vnímá pocit klidu a žádných starostí o sebe,
- 6.) dochází k potlačení vnímání času,
- 7.) je motivován vnitřní motivací – činnost je jezdcovi odměnou (Csikszentmihalyi, 2004).

Významným benefitem turistiky je překonávání výzev a s tím spojený i rozvoj vlastností jako jsou psychická vyrovnanost, fyzická zdatnost a morální uvědomělost (Jirásek, 2019). V této souvislosti můžeme použít charakteristiku profesora Jiráskova (2019) který říká, že “uprostřed přechodu pohoří nemůže jeden člen říct, mě to už nebaví, nehraju a jdu spát”. Tuto větu lze použít právě i ve vztahu k turistice jezdecké, neboť stejně jako při zmíněném přechodu pohoří i při putování s koněm musíme tuto cestu dokončit, jelikož není možnost stisknout tlačítko a z hloubky lesa se teleportovat zpět do stáje. To je právě ta výzva, na základě které se pobyt v přírodě na jezdeckých akcích stává hodnotnou rozvojovou aktivitou.

Zmíním také benefity jezdecké turistiky pro samotnou práci s koňmi, neboť pohyb v přirozeném terénu zvyká koně na různé povrchy, zvyšuje jeho fyzickou kondici a zlepšuje jeho reakce na nečekané situace (nezvyklé zvuky, pohyb zvěře a další.) (Česká lesnická společnost, o.s., 2009).

V neposlední řadě můžeme na jezdeckou aktivitu ve formě jezdecké turistiky nahlédnout jako na mimořádně atraktivní ve spojitosti s možností její kombinace s jinými druhy turistiky, například pro rodinné členy nejezdce – kombinace s cyklistickým nebo pěším výletem (Andrlová, 2008).

Benefity pobytu v přírodě

Turistika na základě požadavků na fyzický výkon ve spojení s kulturně a přírodně poznávací činností sama o sobě ve všech formách (včetně jezdecké) splňuje předpoklady holistické výchovy. Příroda a programy v přírodě se svojí nepředvídatelnou rozmanitostí nám poskytují ideální prostor rozvoje a poznání základních a dříve zcela obvyklých jevů – vůně kvetoucí louky, praskání dřeva v ohni,

šumění potoka a další. Byť by se člověk mohl snažit sebevíc, tak tyto jevy a pocity nenahradí žádnou sebelepší moderní technologií. Tím je řečeno to nejdůležitější, příroda nás vrací k zpět k našemu původnímu já, směřuje nás k plnému žití, své vlastní realizaci a rozvoji (Jirásek, 2019).

Bohužel v dnešní době můžeme pozorovat výrazné snížení frekvence pobytu v přírodě. Vliv na to má nejen technická revoluce, která nás nenutí setkávat se s přírodou během každodenních činností, ale často také styl výchovy rodičů, kteří se o své děti v přírodě bojí, vychovávají je v umělém prostředí, tudíž už od raného věku s přírodou nemáme vztah. Musíme si uvědomit, že pojem benefity z pobytu v přírodě mohou být pro každého jedince individuální. Pokud bychom měli definovat obecně nejznámější, můžeme čerpat z přednášky doktorky Denise Mitten, která na konferenci na Norské univerzitě North Troendelag University College prezentovala (Obrázek 3) soupis známých benefitů pobytu v přírodě (Mitten, 2009).

Obrázek 3

Benefity pobytu v přírodě (Mitten, 2009)

Many of the benefits from spending time in nature are categorized below:

Physical Benefits Sunlight Vitamin D (lowers blood pressure, decreases risk of colon, prostate, and pancreatic cancers) Increases calcium uptake Better diet (kids who garden eat more vegetables) Immune system strengthening (kids who play outside have stronger immune systems)	Promotes healing Reduces pain Decreases the effects of jet lag Increases life expectancy Provides opportunities for exercise Decreases BMI Lowers systolic blood pressure Reduces avoidable disease risk factors Reduces cancer risk Reduces osteoporosis risk
Psychological-emotional Restorative Stress reduction Attention restoration Improves mood states Reduces depression Reduces anger and anxiety Enhances feelings of pleasure Increases mental acuity (kids who grow plants scored 12% higher on academic tests) Reduces mental fatigue	Improve problem solving ability and concentration Improves body image for women Reduces the impact of stress Increases feelings of empowerment Encourages nurturing characteristics Decreases risk of seasonal affective disorder (SAD) Mitigate impact of dementia, including Alzheimer's
Spiritual Benefits Gives children a sense of peace and oneness with the world Sparks creativity and imagination	Inspires connections with the wider world Increases a sense of wonder Encourages reflection Quiets the mind
Society's benefits Cuts crime Strengthens family relations Decrease domestic violence Strengthens neighborhood ties Assists new immigrants cope with transition Cost effective health promotion Environmental economics – increases preference for environmental quality over other goods Increases environmental activism Increases park planning	Preserves biodiversity Stimulates social interactions among children

46

Studie s názvem Turistika jako duševní a fyzická zkušenost autorů Nordbø a Prebensen (2015) se zabývá hodnocením významu turistiky a hodnocením pocitů z jednotlivých aspektů turistiky (fyzické přínosy, duševní přínosy, informovanost a usnadnění cesty). Výzkum proběhl základě kombinovaného kvantitativně kvalitativního dotazníkového šetření mezi 683 turisty v Norské oblasti Telemark. Bylo zkoumáno 28 položek a pocitů a respondenti byli požádáni, aby každý z nich ohodnotili na škále 1-5 (1 = není důležité / vůbec nespokojen 5 = velmi důležité / velmi spokojen). Výsledky studie ukazují, že pro

pěší turistiku vnímají turisté jako nejdůležitější přínos podporu duševní zdraví. Z tohoto důvodu studie doporučuje zaměřit turistické aktivity na podporu těchto preferencí, které byly ve studii měřené čtyřmi položkami – dostat se pryč od povinností každodenního života, užívat si přírodu, klid s pohodou a obnovení duševního zdraví. Další studie autorů Prebensen et al., (2013) zkoumala pomocí dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 1152 respondentů, vztah mezi předchozí motivací k turistické aktivitě ve srovnání s následující hodnotou zážitku z této aktivity. Pro účel této bakalářské práce takto dopodrobna jít nemusíme, ale hodnotným je zpracování právě těchto motivačních faktorů kdy z Obrázku 4 můžeme vyčíst, že 41,82 % bylo spojených s očekáváním benefitů spojených s relaxací.

Obrázek 4

Motivace k pobytu v přírodě (Prebensen et al., 2013)

Motivation Item	Factor Loading	Eigenvalue	Value Explained	Composite Mean
Relaxation		3.73	41.82	5.42
Enjoy peace and tranquility	.83			
Have a sense of freedom and relaxation	.82			
Get away from work/stress	.71			
Be emotionally and physically refreshed	.63			
Get closer to nature	.52			
Socialization		1.47	16.33	4.22
Participate in many activities	.77			
Meet new people and socialize	.76			
Develop my personal interests	.73			
Seek intellectual enrichment/learn new things	.70			
Total variance			58.14%	

Note: 1 = extremely unimportant; 7 = extremely important

Pozitivní aspekty pobytu v přírodě můžeme vidět také na základě kladného působení přírodních činitelů Slunce, vody a větru. Sluneční záření podporuje tvorbu vitamínu D2 a D3 a zároveň enzymů podílejících se na obranyschopnosti našeho organismu. Pohyb v čistém ovzduší působí pozitivně na celkový dýchací a kardiovaskulární systém. Na základě těchto aspektů má pohyb v přírodě nezastupitelný přínos pro podporu našeho zdraví a pro obnovu naší psychické stability (Görner et al., 2007).

2.4 Organizace a průběh vícedenních jezdeckých aktivit

Organizace vandrů

U přípravu jakékoliv vícedenní jezdecké aktivity musíme zohlednit znalost terénu, především náročnost a vzdálenosti. Při plánování můžeme pracovat s hodnotami rychlosti pohybu koně v jednotlivých chodech – v kroku 1 km / 10 minut, v klusu 1km / 5m a ve cvalu 1km /2,5-3 minuty. Maximální denní dávka by, dle náročnosti a tempa, měla být v rozmezí 30-65 km. S ohledem na únavu

koně je také dobré při plánování postupně snižovat jednotlivou kilometráž určenou na každý den putování (Hollý, 2003). Příklad zatížení koní dle Hollého je uveden v Tabulce 2.

Tabulka 2

Vhodné zatížení koní podle druhu práce (Hollý, 2003)

Druh práce	Délka trvání denního pochodu	Tempo pochodu	24hodinový odpočinek pro koně
Lehká práce	8 h	7 km/h	po 6 dnech
Středně těžká práce	6 h	5 km/h	po 5 dnech
Těžká práce	5 h	4 km/h	po 3 dnech

Při tomto plánování cesty je nutné zohlednit spoustu dalších faktorů. Andrlová uvádí například stejně jako u klasické turistiky myslet na zamýšlené tempo a toto tempo odhadnout dle nejslabšího účastníka. Zapomenout se také nesmí na zajištění dopravy koní v situaci kdy výchozím bodem není domovská stáj, nebo je návrat organizován pomocí přepravníků na koně. Důležitým bodem, specifickým pro tyto akce, je také nutnost mít u sebe veškeré nutné dokumenty, jako je třeba průkaz koně (Andrlová, 2008). Na konci každého dne je nutné mít zajištěné tábořiště se zázemím nejen pro jezdce, ale i pro koně. Hollý popisuje možnosti tábořišť od nejjednodušších úvazišť (v případě chladného počasí je s ohledem na nemožnost pohybu doporučené zajistit pro koně deku), přes dostatečný prostor na vybudování ohrad z přenosných ohradníků, až po zázemí v podobě stájových boxů nebo ohrad ke stájím náležících. Ve všech formách těchto tábořišť musí mít kůň zajištěný přístup k vodě a potravě (seno, pastva, ...), což obzvláště u táboření ve volné přírodě klade další nároky na plánování podobných akcí (Hollý, 2003). Při účasti na těchto vandrech je, dle zvolené formy ubytování a cílené destinace, potřeba počítat také se zvýšenými nároky na vybavení a jezdeckou výstroj. Pokud se jedná o nocování takzvaně na divoko v přírodě, pak je potřeba přepravit na místo také věci nutné pro táboření a pro zabezpečení potřeb koně. Mohou být na místo dovezeny jinými osobami nebo si je účastníci vezou s sebou na koních. V takových případech jsou častými doplňky sedel různé sedlové brašny a bandalíry (Hollý, 2003).

Vstupním předpokladem pro možnou účast na vandrech je zvládnutí jízdy na koni ve všech chodech - tj. krok, klus ale i cval. Zároveň jezdec musí být připraven na překonávání terénních nerovností (srázy, prudké kopce), překážek (spadlé stromy, vodní toky a další) a jízdu na zhoršeném podkladu (podmáčený terén, náledí, silnice atd.). Všechny tyto aspekty kladou velký důraz na soulad mezi koněm a jezdcem (Hollý, 2003).

Vandry organizované stájí Hipocentrum Koryčany

Stáj Hipocentrum Koryčany píše v letošním roce již dvaatřicátý ročník své historie. Založení a dosavadní provoz této stáje je spojen s Milanem a Stelou Dolínkovými, přičemž Milan Dolínek je ve svém okolí znám jen pod svou přezdívku Fred, kterou získal během svého tramského období. V současnosti má stáj přes 40 převážně vlastních koní, kteří mají k dispozici zázemí v podobě tří stájových budov, několika hektarů pastvin a dvou jízdáren. Pro jezdce jsou k dispozici sedlovny, sprcha pro koně, kantýna, ubytovací prostory, přepravní vozíky a další náležitosti. Hlavní náplní činnosti Hipocentra je organizace programů pro děti a mládež. Jsou to hlavně letní jezdecké tábory, prázdninové pobyty během školního roku a celoročně fungující jezdecký oddíl. Hipocentrum také spolupracuje s okolními školními institucemi. Těmi jsou především školy, pro které pořádá školy v přírodě a jiné vzdělávací akce. Mimo tyto aktivity zaměřené na děti a mládež poskytuje také kompletní jezdecký výcvik – od začínajících jezdců po jezdce pokročilé. Začínající jezdci se učí jezdit v tzv. anglickém stylu a postupně mohou přesednout do stylu westernového, ve kterém jsou v areálu dvakrát ročně pořádány oficiální závody. Právě pokročilí jezdci mají také možnost vyjížděk a vandrů do okolní krásné přírody pohoří Chříby.

Organizaci vandrů ve stáji má na starost převážně pan Dolínek, pro kterého jsou pobyty v přírodě srdeční záležitostí už od útlého věku a sám sebe považuje jako jezdce ze staré školy, kde se dbá na jezdecká pravidla a soulad mezi jezdcem, koněm a přírodou. V rozhovoru, který v roce 2015 poskytl internetovému deníku IDNES.cz zmiňuje pestrou škálu jezdců, kteří s ním na vandry jezdí – od inženýra, přes doktora až po dělníka. Ve stejném rozhovoru také rozvádí myšlenky na téma budování vztahu mezi koněm a jezdcem, oběm nikoliv z pohledu kůň = sportovní náčiní. Jezdeckví je pro něj totiž životním stylem, ne sportovní aktivitou. Tomu odpovídá i jeho dodržování původních jezdeckých pravidel (Smutná, 2015).

Vandry organizované jezdeckou stájí Hipocentrum Koryčany jsou pořádány celoročně, převážně jakou dvoudenní během víkendů. Průměrný počet účastníků se pohybuje mezi osmi až dvaceti jezdci. Charakteristickým znakem těchto vandrů je nocování v přírodě a pro každý vandr bývá vyrobeno i takzvané camrátko, což je výraz pocházející z trampingu a znamená upomínkový předmět z dané akce. Nejčastěji jde o zdobený seříznutý plátek z dřevěné kulatiny (Pohunek, 2018). Příklad tohoto camrátko je znázorněn na Obrázku 5.

Obrázek 5

Ukázka pamětního camrátka z vandrů

K zapůjčení jsou jak koně majitelů (cena 800kč/den), tak je také možnost vzít si koně vlastního, pro kterého je zajištěna možnost ustájení. O pořádání konkrétního vandru dává organizátor vědět nejčastěji pomocí tzv. zvadla (Obrázek 6), což je původní označení pro pozvánku na potlach či jinou trampskou akci (Pohunek, 2018). Toto zvadlo je obvykle uvedeno tematickým citátem a termín se obvykle uvádí v indiánských měsících jakožto odkaz na woodcraft. Pokud je potřeba, je zvadlo doplněno také průvodním dopisem s rozšířenými informacemi o daném vandru.

Obrázek 6

Zvadlo na jezdecký vandr

*S přítelem po boku se žádná cesta nezdá dlouhá.
(japonské přísloví)*

Kamaráde, kamarádko,
zvu Tě na koňácké **Vítání jara**, které se koná
22. dne Měsíce Trávy 2023 na Nové louce.
Pro všechny účastníky sraz na Lesním baru 12:30.
Soutěže na tábořišti začnou v 15 hodin.
Kdo přijede plechovkou, tak jen po závoru,
vjezd je zakázán.
Camrátko dostávají jen ti, kdo zůstanou přes noc.
Krmení pro oře zajištěno.
S pozdravem Ať nám koně jdou!
kulturní referent Fred'ák

Na vandrech bývá oceněno vždy několik účastníků a to v kategoriích - nejmladší účastník, nejstarší účastník, účastník který přijel z největší vzdálenosti, nejstylovější jezdec a z recese vycházející z trampingu také tzv. kvakoš, kterým se stává je účastník, který v průběhu večera nezvládne případnou konzumaci alkoholu.

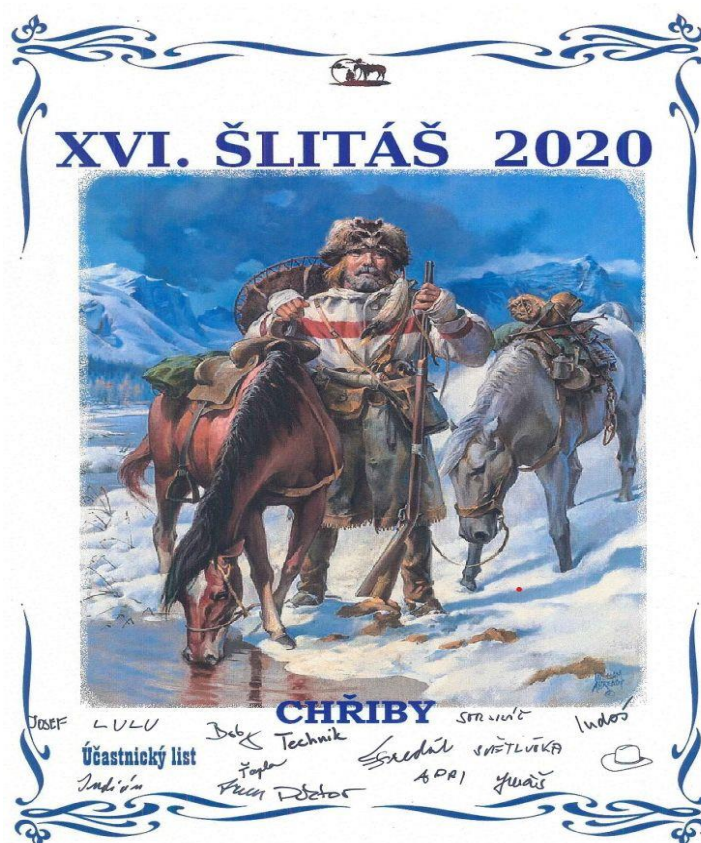
Základem pořádaných vandrů jsou tradiční vandry pořádané opakovaně, které mohou být doplněné o jednorázově pořádané akce, jako je například vandr při příležitosti oslavy narozenin nebo jiné významné události (kolaudace nové stáje, pořádání zabijačky a další). K tradičním vandrům patří:

- **Šlitáš:** Šlitáš nebo také Šlitáž je jedním z nejzajímavějších vandrů pořádaných Hipocentrem Koryčany. Tento vandr vychází z dnes již téměř vymizelé tradice zimního opohybování koní. Základem byl v minulosti dostatek sněhu. Jelikož koně ani lidé v zimním období neměli tolik práce co v jiných částech roku a koně i tak bylo potřeba zaměstnat, vymysleli majitelé zábavu ve formě záprahu saní a vyjížděk do terénu. Často bylo takto zapřaženo více saní za sebou, nebo se zapřáhl velký kočár na lyžinách. Tím pádem se této zábavy mohla účastnit celá rodina a cílem mohla být i vícedenní návštěva sousedních obcí (Svobodová, 2004). Obdobou této české tradice je v Polsku tzv. Kulig, což byla v minulosti zábava místní šlechty. V našich končinách zažívá návrat jako atrakce v česko-polsko-slovenském pohraničí (Polish tourism organisation, n.d). Z těchto tradic vychází specifika tohoto vandru – jezdí se v období sněhu,

nejčastěji v lednu, a je to jediný vandr na který nemají přístup účastníci bez koní. Zároveň je to jediný vandr, kde si jezdec veze veškerou jezdeckou výbavu pro sebe a koně přímo s sebou připevněnou k sedlu. Jedná se o dvoudenní vandr, kde jedinou zajištěnou věcí je pro koně traktorem předem dovezené seno. S ohledem na nízké teploty, kdy kupříkladu nejnižší teplota byla v lednu 2010 a to -27 stupňů, nevozí traktor vodu v nádobách, protože hrozí riziko jejího zamrznutí. Pro pořádání tedy volíme tábořiště v okolí vodních toků, ze kterých je možnost koně napojit. Dalším zdrojem vody může být roztopený sníh. Na účastníky tohoto vandru jsou kladeny největší nároky stran jejich odolnosti a současně schopnosti zvládnout snížený komfort. Z toho důvodu každý z nich po skončení obdrží kromě obvyklého camrátka také účastnický list podepsaný všemi účastníky (Obrázek 7).

Obrázek 7

Účastnický list ze šlitáše

- **woodcraft:** Jak již z názvu vyplývá, vandr vychází z tradic Lesní moudrosti. Opět jde o dvoudenní vandr pořádaný v únoru. Během tohoto vandru je cíleno na rozvoj účastníků a budování vztahu k přírodě. K tomuto účelu slouží organizace různých soutěží, které jsou pro účastníky také zpestřením a zážitkem. Mezi tyto soutěže patří obvykle – lukostřelba, hod

nožem/sekerou, poznávání rostlin a dřevin nebo soutěž v rozdělování ohně. Ve všech těchto soutěžích bývá vyhlášeno pořadí a vítězové si na památku odvázejí různé ceny.

- **vítání jara:** Vandr pořádaný po začátku astronomického jara. Obvykle, vlivem již teplejšího počasí, má největší účast.
- **týdenní vandr:** Nejdelší vandr pořádaný Hipocentrem Koryčany. Nejčastěji se jedná o vandr spojený s hvězdicovým putováním z předem vybrané základny. Jelikož je vandr na celý týden, bývá domluveno komfortnější zázemí nejen pro jezdce, ale hlavně pro koně (místo vázání koní ke stromům jsou k dispozici ohrádky a výběhy). Vandr bývá plánován zhruba půl roku před svým zářijovým termínem a jelikož okolí Hipocentra Koryčan mají jezdci projeté z jiných akcí, jezdí se různě po republice i Slovenku. Každý den se z tábořiště vyjíždí za různými zajímavostmi místního okolí, kterými mohou být hrady, muzea, skály a podobná místa.
- **Běhačův memoriál:** Nejnovější a bohužel také nejsmutnější jezdecká akce, která je pojatá jako vzpomínková k uctění památky našeho zemřelého kamaráda, který podlehl rakovině.

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je definování motivačních faktorů k účasti na vícedenních outdoorových aktivitách na koních pořádaných stájí Hipocentrum Koryčany.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Zjistit, zda zjištěné motivační faktory odpovídají známým benefitům jezdeckého sportu a pobytu v přírodě.

3.3 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka pro vedení focus group s cílem najít odpověď na hlavní cíl bakalářské práce byla nachystána takto:

VO1: Lze definovat nejčastější motivační faktory k účasti na jezdeckých vandrech?

Pro doplnění uceleného pohledu na zkoumanou oblast motivace a případné další zpracování jejich výsledků do praktického života byly hlavní otázky doplněny podotázkami:

VO2: Má účast na vandrech pro účastníky nějaký přínos?

VO3: Existuje skupina (sociální, profesní, zájmová, ...) pro kterou by tato aktivita mohla být obzvlášť přínosná?

4 METODIKA

Výzkumnou část bakalářské práce jsem vypracoval prostřednictvím kvalitativní formy vedení a zpracování výzkumu. Kvalitativní výzkum je obvykle charakterizovaný výběrem výzkumné otázky (případně podotázek) na začátku samotného výzkumu. Tyto otázky mohou být v průběhu výzkumu upravovány nebo doplňovány podle stavu výzkumu a sběru dat. Získaná data jsou výzkumníkem analyzována, aby následně mohlo dojít k vytvoření závěru. Často bývá při tvorbě závěrů využíváno metod indukce (od jednotlivého k obecnému) a dedukce (z obecného usuzují na jednotlivé) (Hendl, 2005). Kvalitativní výzkum v sobě zahrnuje výhody i nevýhody. Mezi výhody patří právě možnost proniknutí do hloubky dané problematiky, naopak nevýhodou může být časová náročnost zpracování, malá transparentnost a další (Hendl, 2005). Hendl tyto přednosti a nevýhody řadí do následující Tabulky 3.

Tabulka 3

Přednosti a nevýhody kvalitativního výzkumu (Hendl, 2005)

Přednosti kvalitativního výzkumu	Nevýhody kvalitativního výzkumu
Získává podrobný popis a vzhled při zkoumání jedince, skupiny, události, fenoménu.	Získaná znalost nemusí být zobecnitelná na populaci a do jiného prostředí.
Zkoumá fenomén v přirozeném prostředí.	Je těžké provádět kvantitativní predikce.
Umožňuje studovat procesy.	Je obtížnější testovat hypotézy a teorie.
Umožňuje navrhovat teorie.	Analýza dat i jejich sběr jsou často časově náročné etapy.
Dobře reaguje na místní situace a podmínky.	Výsledky jsou snadněji ovlivnitelné výzkumníkem a jeho preferencemi.
Hledá lokální (idiografické) příčinné souvislosti.	
Pomáhá při počáteční exploraci fenoménů.	

Informace v Tabulce 3 podporují vhodnost zvolené metody kvalitativního výzkumu, neboť mým cílem je realizovat výzkum v přirozeném prostředí (areál Hipocentra Koryčany sloužící často jako základna vandrů), cílem je hledat souvislosti mezi menší lokální skupinou účastníků specifických akcí a zároveň jej považuji za počátek možného dalšího výzkumu této problematiky.

Následující body popisují výběr metodiky výzkumu včetně jeho specifik, formu realizace samotného výzkumu a techniky analýzy získaných dat.

4.1 Výzkumná metoda

S ohledem na požadované informace, které se týkají různých úrovní pocitů a zkušeností, byla zvolena metoda ohniskových skupin - tzv. focus group. Tato metoda využívá formy skupinových rozhovorů, kde je vyšší míra interakce mezi účastníky výzkumu a tím i vyšší míra získaných informací a pohledů, které by jinou formou byly jen obtížně přístupné (Morgan, 2001). Vhodnost zvolené metody je podpořena také jejím charakteristickým využitím, mimo jiné právě pro získávání názorů, postojů hodnot a evaluaci. Dle Hendla dokáže dobře vedená skupinová diskuze uvolnit psychické zábrany a v důsledku toho diskutující snadněji vyjadřují své myšlenky a pocity. Při tom není nutné, aby bylo ve skupině dosaženo souhlasu nebo jednoho názoru, ale neměly by vznikat ani významné rozpory (Hendl, 2005). Metoda může být použita jak v rámci doplnění jiných výzkumných metod, tak také samostatně (Šebek & Hoffmanová, 2010). V této bakalářské práci je metoda použita samostatně, ale v případě dalšího výzkumu této problematiky může být doplněna dalšími metodami.

4.2 Výzkumný vzorek

Cílovou skupinou mého výzkumu byli aktivní účastníci jezdeckých vandrů. Tyto účastníky jsem oslovil na stáji Hipocentrum Koryčany, která vandry pořádá. Pro výzkum jsem oslovil 15 účastníků. Počítal jsem s tím, že někteří nebudou moct přijet, tudíž byla v osloveném vzorku rezerva, abych měl ve výsledku mezi 6 až 10 účastníků. To je dle Morgana optimální počet pro realizaci focus group (Morgan, 2001). Oslovení účastníků probíhalo nejčastěji ústní formou a to telefonicky, nebo přímo osobně. Vzdálenější účastníky, na které jsem neměl kontakt, jsem oslovil pomocí sociálních sítí. Nakonec se mi podařilo domluvit 11 respondentů, přičemž 6 bylo domluveno osobně, 3 mi potvrdili účast prostřednictvím sociálních sítí a 2 byli rodinní příslušníci jednoho z respondentů.

Morgan při úvahách o designu ohniskové skupiny doporučuje minimalizovat vzorky jednostrannosti, neboť poté nemohou reprezentovat širší spektrum názorů. Z toho důvodu je v přípravné fázi velmi důležité zaměřit se na výběr účastníků, protože namátkový výběr často právě k této jednostrannosti vede. U výběru účastníků je potřeba vybrat ty, kteří mají k dané problematice co říct a zároveň nemají problém tyto myšlenky sdílet před ostatními (Morgan, 2001). Tyto dvě poslední uvedené skutečnosti byly ošetřeny právě výběrem aktivních účastníků vandrů, které jsem zároveň při nabídce účasti informoval o průběhu a formě výzkumu. Aby nedošlo ke zmíněné jednostrannosti názorů, využil jsem svých znalostí o účastnících těchto akcí a vzorek oslovených přizpůsobil tomuto požadavku na jejich různorodost.

4.3 Profily a charakteristika respondentů

Ve výsledku se mi podařilo docílit rozmanitého vzorku respondentů na základě kritérií mezi které patří: počet absolvovaných vandrů, počet let účasti na těchto vandrech, věk a profese. Informace o těchto údajích jsem od účastníků získal prostřednictvím vstupního dotazníku. Konkrétní charakteristika účastníků výzkumu je uvedena v následující Tabulce 4 a stručném popisu.

Tabulka 4

Charakteristika účastníků výzkumu

Jméno	Pohlaví	Věk	Status	Doba účasti na vandrech (v letech)	Počet absolvovaných vandrů
R1	muž	70	důchodce	56	zhruba 200
R2	muž	73	důchodce	7	14
R3	muž	62	OSVČ	20	100
R4	žena	43	zaměstnanec	22	90
R5	žena	42	OSVČ	12	15
R6	muž	50	zaměstnanec	24	80
R7	muž	38	zaměstnanec	20	45
R8	žena	47	zaměstnanec	25	10
R9	muž	49	zaměstnanec	2	4
R10	žena	55	zaměstnanec	2	3
R11	muž	16	student	1	1

R1: Jeden z nejčastějších organizátorů vandrů. Majitel stáje Hipocentrum Koryčany. Jeho vztah k vandřům pramení mimo jiné z jeho trampské minulosti, na kterou rád odkazuje. Na koních se taktéž účastní jezdeckých závodů, kde dosahuje úspěchů i na mezinárodní úrovni. Zastává názor, že jízda v přírodě je odpočinek nejen pro jezdce, ale i pro koně, a to i koně závodní.

R2: Nejstarší účastník mého výzkumu. U koní vyrůstal od svých 6ti let. V mládí pracoval u dostihových koní. Následně měl dlouhou pauzu a k jezdeckví se vrátil až ve svých 56ti letech. Na vandry jezdí z obce vzdálené cca 20 km od Koryčan.

R3: Podnikatel z obce na Kyjovsku. Na vandry jezdí na svém koni. Jízdě na koni se věnuje zhruba od svých 12ti let a jezdil i během svého středoškolského studia.

R4: Majitelka menší stáje z obce na Uherskohradištsku. Na vandry jezdí na svých koních, na kterých také provozuje hiporehabilitaci (rehabilitace prostřednictvím koní). V současnosti přebírá organizaci některých vandrů.

R5: Má vlastní ustájení v obci nedaleko Koryčan. Tam příležitostně pořádá akce pro ostatní jezdce. Na vandry jezdí na svých koních.

R6: Majitel vlastního koně. Na vandry se dopravuje přepravníkem z Brna. Kromě jízdy na koni je také motorkářem.

R7 a R8: Manželský pár, na Zlínsku mají malé hospodářství včetně chovu koní. R7 prošel oddílem na Hipocentru Koryčany a také tam dělal několik let vedoucího na táborových programech.

R9, R10 a R11: Rodina z obce u Brna. Ke koním se dostali jako k rodinné aktivitě v pozdějším věku, přičemž dříve chodili na pěší vandry. Dlouhou dobu byl hlavní koníček tanec. Až po přestěhování do rodinného domu, když měli za plotem koně, tak tehdy začali k těm koním hledat cestu. V současnosti jezdí nejen na Hipocentru Koryčany, ale také ve stáji nedaleko svého bydliště. Zároveň přes léto nechávají koně u sebe na pozemku. Na vandry jezdí na zapůjčených koních.

4.4 Metody sběru dat

S ohledem na očekávanou délku focus group rozhovoru jsem pro sběr dat použil diktafon na místo prostého přepisu, který v sobě nese riziko nezaznamenání všech myšlenek. Účastníci výzkumu byli o tomto nahrávání informováni, a to včetně informace o zpracování těchto údajů. Svůj souhlas stvrdili podpisem na formulář informovaného souhlasu. Tento formulář je přílohou této práce. Sběr dat proběhl v termínu 18.2. v zázemí stáje Hipocentrum Koryčany a zúčastnilo se ho 11 respondentů. Já byl v roli moderátora a měl jsem k dispozici asistentku, která mi pomáhala s organizací a zároveň zajišťovala druhé (záložní) nahrávací zařízení. Při samotné organizaci jsem se s drobnými výjimkami (nebylo potřeba jmenovek a v úvodu nebylo potřeba účastníky seznámit s moderátorem a navzájem mezi sebou) držel Hendlem doporučeného harmonogramu (Tabulka 5).

Tabulka 5*Organizační schéma realizace focus group (Hendl, 2005)*

Fáze	Akce
Příprava	1. Telefonické potvrzení účasti (24h před začátkem).
	2. Zajištění občerstvení, záznamového zařízení, jmenovek.
	3. Kontrola záznamového zařízení.
Organizace	1. Příchod 30 minut před začátkem.
	2. Uspořádání místnosti, kopie s informovaným souhlasem a dalšího materiálu.
Uvítání	1. Osobní představení moderátora každému z příchozích.
	2. Lehká konverzace, zvláště pokud se lidé neznají.
	3. 15-20 minuta na seznámení s prostředím a občerstvení.
	4. Rozdání jmenovek případně pseudonymů.
Začátek	1. Moderátor uvede problém, svou roli, upozorní na záznamové zařízení.
	2. Rozdá informovaný souhlas.
	3. Asistent si zapíše zasedací pořádek. Zapne záznamník
Základní pravidla	1. Chceme, aby vždy mluvil jenom jeden z vás.
	2. Nejde o špatné nebo dobré odpovědi. Všechno je zajímavé.
	3. Je vhodné nesouhlasit, každý má nějaké mínění.
Základní témata	1. Moderátor začíná otázkou pro uvolnění, následuje přechodová otázka, klíčové otázky a shrnující otázky.
	2. Asistent si poznamenává kdo mluví.
	3. Moderátor sleduje dodržení návodu.
Osobní data	1. Moderátor rozdává dotazníky pro osobní data s příslušným komentářem.
Závěr	1. Moderátor shrne hlavní body s otázkou, zda chce ještě někdo něco dodat.
	2. Moderátor děkuje za účast a rozdává případné dárky.

Ve fázi uvítání jsem každému účastníkovi dal předem připravený informační leták, na kterém byly základní informace a pravidla nadcházející focus group. Informační leták je přílohou této práce. Pro sebe jsem měl zároveň napsané výzkumné otázky a připravený poznámkový blok, abych mohl zaznamenávat směřování diskuze a případně ji směřovat zpět k požadovanému tématu. Toho bylo potřeba více než jsem původně očekával, neboť se ukázala nevýhoda struktury skupiny, ve které se všichni účastníci znali a diskuze tak občas směřovala spíše ke sdílení zážitků a veselých historek, které

ovšem pro obohacení samotné bakalářské práce měly jen mizivý význam. Samotná focus group probíhala 1 hodinu a 45 minut s tím, že diktafon byl spuštěn 1 hodinu 48 minut, přičemž účastníci byli informováni o jeho zapnutí a také o tom, že pojedje ještě chvíli po skončení diskuze. Během diskuze jsem zařadil také krátkou pauzu na zhruba 5 minut. Tato pauza sloužila k občerstvení a vyvětrání místnosti.

Z pozice moderátora jsem se, kromě výše uvedeného vracení k tématu, snažil do diskuze co nejméně vstupovat, aby si skupina sama vedla rozhovor k tomu, co účastníci vnímají jako důležité pro danou problematiku. Na úvod jsem měl pro účastníky připravenou rozechřívací otázku "jaká první věc nebo událost se vám vybaví, když se řekne pojem vandr?". Na tuto otázku měl odpovědět každý účastník hlavně z důvodu, aby si vyzkoušel, jaké to bude mluvit před všemi ostatními. Otázka také sloužila k tomu, aby bylo na co navazovat v dalších částech focus group. Některé z mnou připravených podotázek skupina sama zmínila, nebo na ně nevědomky začala odpovídat. Přesto jsem z pozice moderátora tyto připravené podotázky minimálně zopakoval, aby opravdu každý účastník dostal prostor se vyjádřit. Mým cílem bylo, aby každý účastník dostal prostor projevit se, aby výsledky této focus group měly větší vypovídající hodnotu. V samotném průběhu bylo přesto vidět, že někteří účastníci jsou více výřeční a dané téma v nich rezonuje více. To se týkalo hlavně respondentů s větším počtem absolvovaných vandrů a pořadatele těchto akcí. Naopak někteří své postoje vyjadřovali stručněji a méně často. Údaj o tom, kdo a kolikrát mluvil je uveden v Tabulce 6. Nejnižší počet u respondentů číslo 10 a 11 je dán tím, že respondent číslo 9 často mluvil v množném čísle za celou rodinu.

Tabulka 6

Počet promluv jednotlivých účastníků focus group

respondent	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11
kolikrát mluvil	37	12	13	16	22	12	6	8	10	3	1

Během diskuze zaznívala velká paleta názorů, přesto nedošlo k žádnému výraznému sporu, což jsem na základě znalosti účastníků a zvoleného tématu předpokládal. Část účastníků, převážně s tramskou minulostí, ve svých projevech odkazovala a srovnávala své pocity s účastí na tramských akcích. Toto přirovnání vnímám jako smysluplné, neboť jak je již vypsáno v teoretické části, mají tato hnutí a skupiny spoustu podobného s jezdeckými vandry. Na konci focus group dostal ještě každý prostor pro závěrečné shrnutí proběhlé diskuze, případně jako možnost doplnění informací, které během diskuze nezazněly. Diskuze po celou dobu probíhala v příjemné a uvolněné atmosféře, což mi potvrdili samotní účastníci po jejím ukončení. Většina účastníků po oficiálním ukončení ještě chvíli

zůstala a sami od sebe vedli rozhovory na téma vandrů. Následně se po určitém čase přešlo do spontánní zábavy s kytarami a zpěvem.

Ani z pohledu vedení focus group a technického zabezpečení akce nenastal v jejím průběhu žádný problém. Zpětné přehrání zvukového záznamu potvrdilo kvalitní nahrávku umožňující bezproblémový přepis. Jediný problém se následně ukázal během samotného přepisu, kdy někteří z účastníků během své promluvy používali hovorové nebo slangové výrazy, u kterých jsem si až během přepisu uvědomil, že je neznalé osoby nemusí správně pochopit a musel jsem pro ně hledat vhodná synonyma.

4.5 Zpracování dat

V přípravné fázi zobrazení dat byla nejdříve zvolena metoda doslovné transkripce se stylistickou úpravou. Tato metoda je sice časově jednou z náročnějších, ale její pečlivé zpracování následně umožňuje lepší práci s celým textem (zvýraznění, tvorba seznamů, ...) (Hendl, 2005). Následně bylo potřeba získaná data vytřídit do charakteristických skupin. Pro tento účel jsem zvolil metody tzv. otevřeného kódování. U otevřeného kódování jsem postupně kódoval jednotlivé promluvy respondentů s tím, že pokud byla promluva delší nebo zasahovala do více kategorií, rozčlenil jsem ji na dílčí kódy.

Už jen z popisu jezdeckých vandrů v teoretické části je jasné, že se jedná o aktivitu hodně specifickou. Proto jsem během kódování nehledal jen odpovědi na cíle bakalářské práce, ale také informace blíže popisující prostředí vandrů. Tyto informace mi pomohly při hledání souvislostí, proč následně byly zmíněné některé typy motivačních faktorů. Dále jsem v textu hledal věty a pasáže, které měly souvislost s pocity účastníků během pobytu na vandrech. Právě tyto pocity totiž často odhalovaly některé z nepřímo zmíněných motivačních faktorů nebo byl pocit přímo benefitem účasti na vandru. Posledním blokem byly tzv. vstupní faktory, které slouží spíše k pochopení specifik této aktivity nebo ke srovnání s obdobnými faktory u jiných outdoorových aktivit. V souhrnu jsem tedy v mnou použitým otevřeném kódování hledal tematické bloky kterými byly:

- organizační poznámka: věty a myšlenky týkající se průběhu focus group (mimo projevy moderátora). Dále jsem tento kód rozdělil na tzv. výzvy = výzva, aby se někdo vyjádřil, doplnil, projevil a položil dotaz. Výzvy mi daly zpětnou vazbu o interakci mezi účastníky, kdežto dotazy mi slouží jako zpětná vazba k přípravě focus group,
- vstupní faktory k aktivitě: věty a myšlenky týkající se přípravy na vandr. Rozděleno dále na přípravu materiální a vnitřní nastavení (vnitřní nastavení a preference jedince),
- motivační faktory: věty a myšlenky týkající se motivace účastníků,
- benefity aktivity: věty a myšlenky týkající se přidané hodnoty vandrů,
- popis prostředí během aktivity: věty a myšlenky popisující průběh vandrů,

- popis pocitů účastníků během aktivity: věty a myšlenky popisující pocity účastníků během vandrů.

Jelikož některé z vět nebo promluv bylo obtížné zařadit do jednotlivých kódů, zároveň také z důvodu provázanosti těchto kódů mezi sebou, jsem si ještě tam, kde to bylo nutné, pro svou potřebu dalšího zpracování doplnil kódy o charakteristiku ve formě – doplnění, souvislost s ..., příčina ..., případně další vhodné poznámky. Počet jednotlivých kódů neslouží k obsahové analýze (kolikrát byl pojem/téma zmíněno) nýbrž k pochopení toho, co pro skupinu bylo / nebylo důležité a hledání souvislostí. Po tomto vytřídění přepsaného textu jsem mohl provést zúžení množství dat a pracovat tak více s oblastí výzkumného cíle. Celý přepis focus group rozhovoru je přiložen v přílohách této práce.

5 VÝSLEDKY

Tato kapitola popisuje výsledky získané pomocí kvalitativního výzkumu metodou focus group. Analýza je zaměřena především na oblasti motivace a benefitů, avšak pro pochopení souvislostí jsou rozebrány také ostatní identifikované kódy. Podporou interpretace výsledků jsou myšlenkové mapy a přímé citace, včetně jejich rozborů. Ve třetí části kapitoly je srovnání výzkumem zjištěných benefitů s benefity známými.

5.1 Kódování

Celý přepis rozhovoru byl zpracován výše uvedenou metodou otevřeného kódování. Tímto kódováním jsem kromě následné snadnější práce při další analýze také ověřil, že se odpovědi účastníků v dostatečné míře týkají cílených oblastí. Výsledná četnost kódů odpovídá očekávanému směřování diskuze ve skupině. V kontextu specifičnosti této aktivity a na základě četností zaznamenaných kódů (Tabulka 7), je pochopitelné, že diskuze nesměřovala pouze k odpovědím na výzkumné otázky, ale respondenti popisovali vandy také z pohledu organizace, vybavení a předpokladů pro účast.

Tabulka 7

Počet zaznamenání jednotlivých kódů

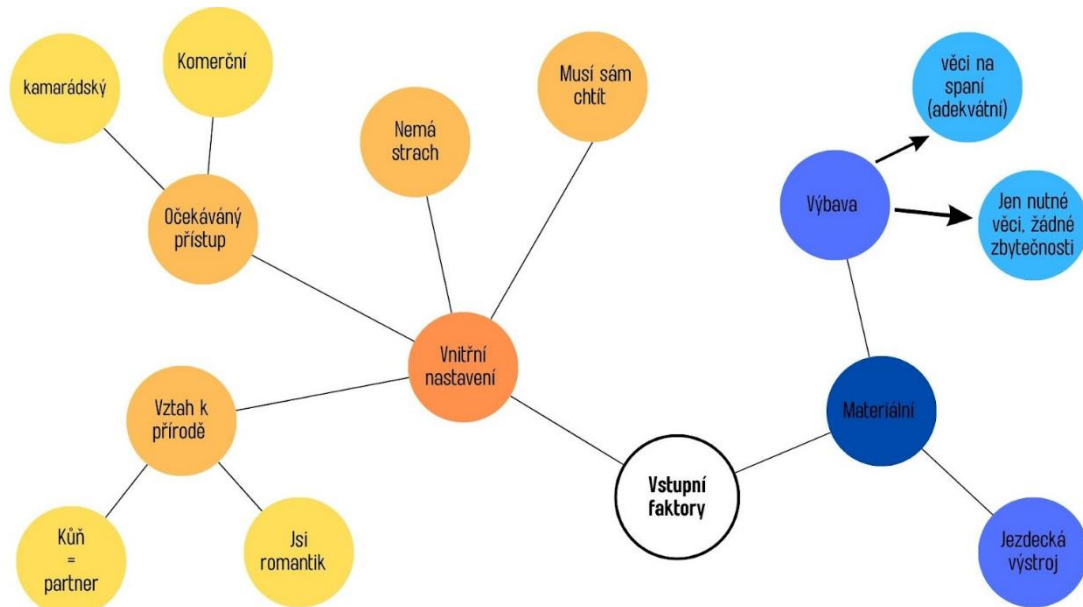
kód	četnost
organizační poznámky – výzvy	3
organizační poznámky – dotazy	5
vstupní faktor – materiální	4
vstupní faktor – vnitřní nastavení	14
motivace	46
benefity	32
popis prostředí	23
pocity účastníků	14

5.2 Rozbor a interpretace jednotlivých kódů

1.) Vstupní faktory

Obrázek 8

Myšlenková mapa – vstupní faktory pro účast na jezdeckém vandru

Pozn: šipkami je naznačen vztah mezi jednotlivými body

Souhrn a interpretace

Ve výzkumu nebyla přímo položena otázka na definici vstupních faktorů, přesto od účastníků výzkumu zaznívaly některé zajímavé myšlenky na toto téma, které se daly uspořádat do myšlenkové mapy (Obrázek 8). Interpretace této mapy pomáhá k pochopení specifičnosti této aktivity. Musíme si uvědomit, že motivace k jakékoliv aktivitě může být zbytečná, nejsou-li tyto vstupní faktory splněny. Jako hlavní myšlenka, která rozhovorem rezonovala z této oblasti nejvíce, byla dobrovolnost. Do této aktivity dle respondentů nelze nikoho nutit. Zároveň tím, že se jedná o aktivitu outdoorovou, vnímali respondenti důležitost také v samotném vztahu s přírodou. Účastníci rozhovoru se shodli, že pokud se na vandru potkají účastníci, kteří jsou tam dobrovolně a mají rádi přírodu, vzniká prostor, aby se aktivity mohla účastnit kterákoliv skupina lidí bez ohledu na profesi, věk, zájmy a další. V odpovědích také zaznívaly věty týkající se nezbytného materiálového vybavení, což je typické obecně pro všechny outdoorové aktivity.

Zajímavé myšlenky účastníků

R1: Vlastně u těch vandrů ty mohou být založené na komerčním principu, což je možná blbé slovo a u nás je to na tom kamarádství. Oboje lze dělat.

R9: Ten člověk musí mít trochu vztah k přírodě. Může totiž mít rád koně, jezdit soutěže jako třeba parkur nebo cokoliv jiného, ale nemusí jezdit do té přírody. Aby mu ten vandr něco dal, aby si z něj něco odnesl a aby si to užil a nebyl to pro něj stres, tak podle mě musí být s tou přírodou spřízněný a být tam rád.

R1: Jak už tu zaznělo, spousta lidí jezdí na koních a říkají do terénu, do přírody, to ne. Co bych tam dělal.

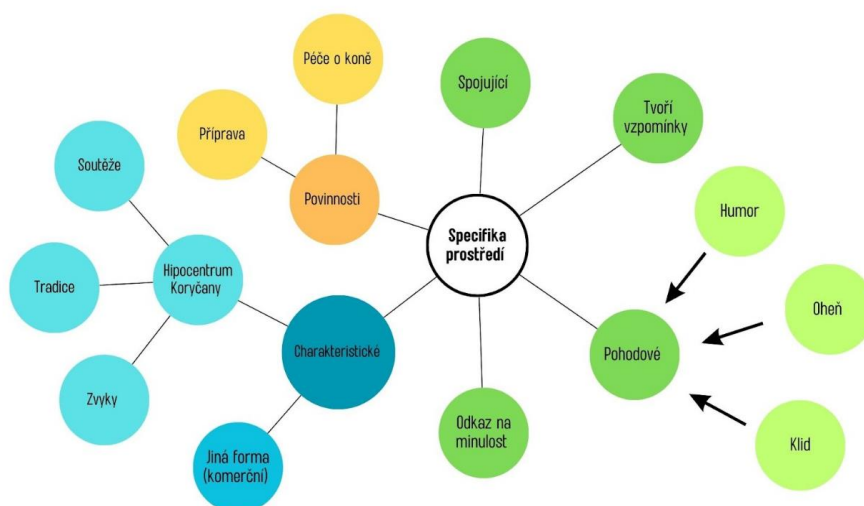
R4: Pokud to má zakořeněné v sobě tu přírodu, tak to nejde posunout.

R5: Měl by si to vyzkoušet ten, kdo něco takového chce zažít a zažívat i do budoucna. Musíš počítat, že když se sejde taková parta, tak tě to chytne a úplně ti to změní styl života. Můžeš z toho pak vystoupit, protože třeba potřebuješ vydělávat nebo řešit něco jiného, ale i mezi námi jsou tací, kteří se i po delší době stejně vrátili.

2.) Popis prostředí

Obrázek 9

Myšlenková mapa – popis prostředí jezdeckých vandrů

Pozn: šipky znázorňují, že specifikum prostředí ve formě ohně, klidu a humoru dle účastníků vytváří celkovou pohodu

Souhrn a Interpretace

Na základě získaných informací (Obrázek 9), jsou vandry nejčastěji vnímány jako pohodová aktivita spojená se specifickými prvky jako například posezení u ohně, kytara, soutěže, poznání a další. Zajímavostí je, že na tyto vandry jezdí opravdu pestrá škála jezdců různých profesí a věku. Část diskuze se vedla také o specifičnosti těchto akcí, které pořádá Hipocentrum Koryčany. Výsledkem bylo, že dle účastníků jde o unikát v České republice a obdobné akce pořádané jinde jsou spíše komerčního typu. Většina účastníků výzkumu se prostřednictvím svých vyjádření shodla, že právě toto specifické prostředí je to, co se jim na těchto akcích líbí.

Zajímavé myšlenky účastníků

R4: Ten vandr a že jsi v přírodě je super, ale pro mě, jak už jsem říkala, je důležité i to že jedu za skupinou těch kamarádů. Potkáte se u ohně, máte společné jídlo, koluje tam pohárek s vínem.

R5: Si vezmi, že se nás tam sleze třeba 30 lidí a těch 30 lidí si má co říct. Přitom každý je z jiného prostředí.

R3: Když s námi jela poprvé kamarádka a poznala tu naši sestavu, tak nechápala, jak jsme takhle pohromadě, protože právě tam byla pestrá škála lidí od dejme tomu dělníků až po policisty a vrcholné manažery. Nechápala, jak jsme se takto mohli dát dohromady a být spolu celé víkendy.

R1: To ano (dělají vandry i jinde pozn. autora), ale ne s těmi všemi věcmi – soutěže, camrátko, spaní v zimě a tyhle věci. To nikde jinde není

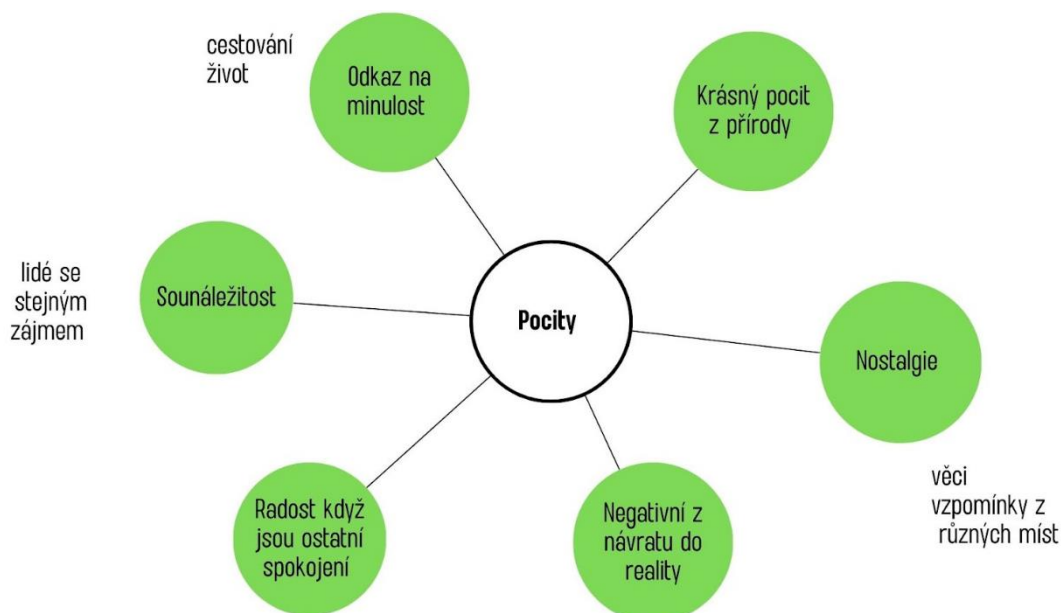
R8: Tam je ten rozdíl podle mě v tom souznění. To umí udělat právě třeba ten oheň.

R1: Někde se usalašit, udělat si na pánvičce slaninu nebo něco podobného a vegetit v té přírodě.

3.) Popis pocitů

Obrázek 10

Myšlenková mapa – pocity účastníků během pobytu na jezdeckém vandru

Souhrn a interpretace

Ze samotného průběhu vandru zaznívaly myšlenky o bezstarostném vnímání, což mělo přímou souvislost s často zmíněnými starostmi v běžném životě. To byl také jeden z hlavních důvodů, proč mělo nejvíce projevů týkajících se pocitů souvislost s nostalgií. Tato nostalgie se projevuje také tím, že účastníci neradi z těchto vandru odjíždějí. Dalším častým aspektem, který účastníci během rozhovoru zmiňovali byl pocit sounáležitosti s koněm popisovaný jako vyvrcholení jejich jezdecké práce. Celková myšlenková mapa k tomuto kódu je znázorněna na Obrázku 10.

Zajímavé myšlenky účastníků

R2: Tam (ve sportu pozn. autora) ta příroda nebyla. Já teď jedu lesem a nemůžu to ani vydýchat, to je pro mě úžasný pocit. Ten kůň předtím musel pracovat a teď jsem s tím koněm v takové sounáležitosti.

R5: Pro mě třeba ze začátku to byl takový výlet do neznáma, ale strašně nerad se potom od tamo vracíš. Dostaneš se mimo realitu.

R1: nejhorší je opravdu se vracet zpátky. Když se třeba balíme na konci, tak já bych tam třeba ještě zůstal co nejdéle to jde.

R8: Kolikrát jsem třeba týden nevybalila bágel, protože jsem nebyla schopna si přivonět k těm věcem co voněly ohněm.

motivační prvek můžeme spatřit v podobě touhy po osobním rozvoji, kterého dle odpovědí může být dosaženo například překonáním strachu, soběstačností v přírodě případně překonáním výzev. Vandry v sobě mají dle respondentů také specifický prvek motivace v podobě samotného koně jakožto živého tvora – partnera. Právě účast na vandrech je často cílovou metou jezdců zaměřených na přirozené formy jezdeckví. V Tabulce 8 je znázorněn celkový přehled všech motivačních faktorů, které od účastníků výzkumu během focus group zazněly.

Tabulka 8

Přehled všech zmíněných motivačních faktorů k účasti na vandru

motivační faktory	
příroda	umění postarat se o sobe v přírodě
kamarádství	vztah ke koni
překonání strachu	získávání zážitků
romantika	posunutí komfortní zóny
je to styl života	atmosféra
navodit pocit štěstí	odpočinek
historie – dřívější způsob cestování	pohoda

Na základě velkého množství odpovědí a myšlenek se potvrdila domněnka, že v souvislosti s účastí na vandrech může být motivačních faktorů velké množství, často navíc navzájem provázaných. Zajímavý názor na toto téma byl vyjádřen prostřednictvím pocitu štěstí, kdy ho každý účastník vnímá v jiné souvislosti, ale jelikož ho chce opět zažít, tak na tuto akci jede znovu.

Zajímavé myšlenky účastníků

R8: Každý z nás, kdo na ty vandry jezdil nebo jezdí, tak byt tam jsou ty nepříjemné věci – počasí a další nekomfort, tak každému z nás to dá alespoň chvíličku pocit štěstí. A to je to proč tam jezdíme, musíš vytrpět zimu, podřídít se, udělat si sám jídlo, tak tam to štěstí máš, a to je ten hnací motor proč jedeš znovu.

R10: To mě napadá, já se třeba ze začátku hrozně bála najet koni přede mnou k zadku, že po mně vykopne. Pak se to přeneslo i do toho auta, že jsem nenajížděla na auta (smích). A přesto jsem do té přírody a na ten vandr, kde je to riziko větší jela. I na základě toho, co tu zaznělo, co nám to dává.

R1: Takže proč takhle jedeš na vandr? Protože jsi romantik, máš romantické srdce, jezdíš na koni, a proto tam do toho lesa jedeš. Někdo dělá turistiku na koních tam a zpátky a stačí mu to. Ale ty vandry jsou o té romantice. Někdo byl třeba mladý a tu touhu po romantice si třeba nesplní a plní si ji teď v pozdějším věku kdy má 30 let a více.

R3: Ten pobyt v přírodě mě do dneška naplňuje. Je to pro mě jako podnikatele takový únik z reality, navíc mě to silně posiluje ta síla přírody. Navíc je tam ten faktor toho kamarádství, přátelství, romantiky a tak dále.

R4: Jestli ještě můžu něco k těm vyloženě koňským vandrům, tak to je vlastně životní styl. A já si myslím, že k němu vede často dlouhá cesta a ten vandr je takový vrchol. Už jen tím učením se ježdění a tím i budování vztahu k tomu koni.

R8: Pro mě vandry znamenají setkání s přáteli, koně, vystoupení z komfortní zóny a zjistit, jestli to člověk dokáže.

R4: Ten vandr a že jsi v přírodě je super, ale pro mě, jak už jsem říkala, je důležité i to že jedu za skupinou těch kamarádů

R2: První (motivace) to byla láska ke koním, potom to byl vlastně sportovní nástroj a až teď to vlastně jen ta samotná jízda.

R4: Být s tím koněm. Ideálně se svým koněm. Já třeba i se svým psem. Jedu s nějakým cílem a ten cíl je příjemný. To přespání v horších podmínkách, dokázat si, že to zvládnou. Prioritně jsou pro mě motivací kamarádi a být se zvířaty.

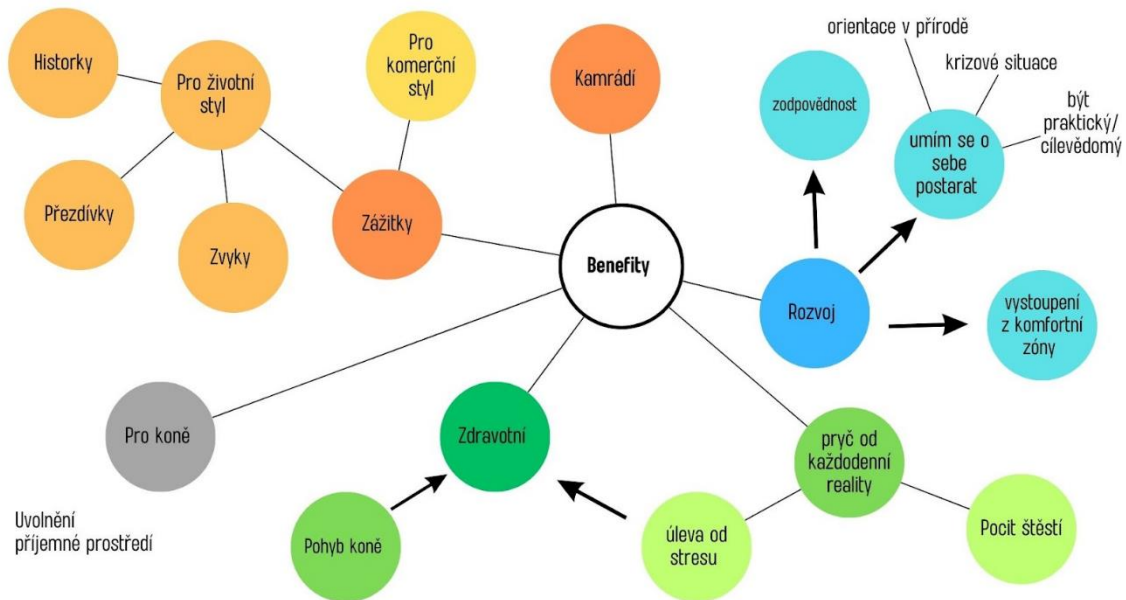
R8: Za mě je to souznění. S lidmi, s přírodou, s těmi koňmi. Takové to napojení se na stejné myšlení. To nás v tom pozitivním slova smyslu nutí se takto potkávat i nadále vzdor tomu možnému diskomfortu.

R6: Pro mě je to parta kamarádů a to splynutí s tím koněm. Krásně je to vidět na delších akcích. Třeba ten týdenní vandr. Tam kůň jen pohne hlavou a už víš, že bude dělat něco co by neměl. Dále jsou tam lidi, se kterými můžu povídat o všem. Útěk od reality. Co zůstává ve městě to je mi úplně jedno. To jinde nazažiju a je mi to vzácný. O to horší je to v neděli ten návrat.

5.) Benefity

Obrázek 12

Myšlenková mapa – benefity plynoucí z účasti na jezdeckém vandru

Pozn: šipky znázorňují vztahy mezi jednotlivými benefity například rozvoj konkrétně zodpovědnosti nebo zmíněný benefit úlevy od stresu, který je součástí zdravotního přínosu.

Souhrn a interpretace

V odpovědích a na základě vytvořené myšlenkové mapy (Obrázek 12) lze vysledovat důraz na 3 hlavní kategorie benefitů – osobní rozvoj, zážitky a odpočinek. Rozvoj vnímali respondenti především ve smyslu samostatnosti, překonávání výzev, cílevědomosti, zodpovědnosti a schopnosti přežít v přírodě. Zážitky se úzce pojí s životním stylem, ale mohou být také motivací. Životní styl je na vandrech podle účastníků výzkumu formován pomocí zvyků, přezdívek, kamarádů a historek. Odpočinek byl zmiňován jako únik od každodenní reality, úleva od stresu a pocit štěstí. Velká část věcí, které respondenti vnímají jako benefity vandrů, jsou také často motivačními faktory.

Zajímavé myšlenky účastníků

R1: Pro koho jsou vandry? Pro ty, kteří myslí hlavou a jsou ve stresu. Hlavu si tam odblokují.

R4: Kdyby se něco třeba někdy stalo, že bychom v té přírodě museli zůstat, tak se o sebe umíme postarat. Víme kde si lehnout, jak si lehnout, jaký přístřešek si postavit a postarat se sám o sebe. Tak to mě baví.

R6: Nevím, jak to pojmenovat, ale takové to, že když něco musíš udělat to, tak to děláš. Jsme byli na Malé Fatře, šli jsme tam už děsně dlouho, ale stejně jsme šli, protože prostě to cíl byl ještě daleko a jenom od taha jsme se mohli dostat domů. Takže dejme tomu vytrvalost. Postarat se o sebe.

R8: Zjistíš, že jsi vlastně soběstačný ve spoustě věcech. Může ti to otevřít nové obzory a třeba v sobě najdeš něco co ani nevíš, že v sobě máš.

5.3 Porovnání benefitů se ke známými benefity jezdeckého sportu a pobytu v přírodě

Jako srovnání slouží u jezdeckých aktivit již dříve zmíněná studie Univerzity v Poznani autorů Malchorowicz-Moško et al., (2020), kde srovnávám 7 nejčastějších benefitů z dané studie. Výsledky srovnání jsou uvedeny v Tabulce 9.

Tabulka 9

Srovnání benefitů jezdecké aktivity zjištěných studií Univerzity v Poznani a benefitů zjištěných výzkumem.

benefity a motivační faktory jezdecké aktivity	benefit přítomen také u vícedenních vandrů	doplnění ověření
Baví mě jízda na koni	ano	
Jízda na koni zlepšuje rozpoložení/náladu	ano	účastníkům se nechce aktivitu ukončovat, cítí se příjemně
Při jízdě na koni se cítím uvolněně	ano	odpočinek, příjemná atmosféra
Jízda na koni zlepšuje duševní zdraví	ano	relaxace
Jízda na koni zvyšuje úroveň fyzické zdatnosti	neověřeno	
Jízda na koni je zábavou	ano	
Jízda na koni snižuje pocity stresu a napětí	ano	

Z dalších zmíněných benefitů jezdecké aktivity nemohu na základě výsledků a interpretace rozhovoru přímo potvrdit přítomnosti stavu flow na těchto vandrech. Mohu pouze konstatovat, že účastníci výzkumu popisovali některé z charakteristických rysů tohoto stavu. Například stav jednoho z účastníků, který jízdu během vandrů doslova nemůže ani vydýchat, jak to je pro něj úžasný pocit. Dále zaznívaly názory, že účastníci ztrácí na vandru pojem o čase a jsou pak nemile překvapeni, že už je

vandr u konce a musí jet domů. Účastníci výzkumu také opakovaně zmiňovali stav klidu a uvolnění během vandrů. Pro jisté potvrzení stavu flow by bylo potřeba cílené studie mezi účastníky zaměřené přímo na tento stav. Výzkumem se mi podařilo také potvrdit, že respondenty zmíněné benefity vandrů odpovídají také v teoretické části popsaným benefitům pobytu v přírodě. Jde především o rozvoj celostní výchovy – duševní zdraví, dovednosti a znalosti, mezilidské vztahy a další. Ve zdrojích, ze kterých jsem čerpal ve své teoretické části, je dále jako hlavní benefit zmiňován nejčastěji faktor týkající se relaxace, což je pojem opakovaně účastníky výzkumu zmiňován.

6 DISKUSE

Tato část bakalářské práce je zaměřena na interpretaci výsledků ve formě hledání souvislostí mezi nimi. Je zde také prostor pro zamyšlení nad příčinami získaných výsledků, jejich srovnání, definování přínosů a popsání případných limitů této práce.

Dosavadní absencí studie, která by zkoumala jezdce účastnící se jezdeckých vandrů, jsem byl u srovnání s benefity jezdeckých aktivit odkázán na výzkum mezi účastníky jezdeckých závodů, tedy sportovci. Šlo tak o jiný typ jezdců, kteří jsou ve vztahu ke svým koním často motivováni spíše sportovními ambicemi a snahou o úspěch, než rekreačním způsobem ježdění s touhou po odpočinku a uvolnění. Tyto motivace jsou naopak, i na základě výsledků této práce, charakteristické pro účastníky vandrů. Byl jsem tedy překvapen, že samotné srovnání těchto různých typů jezdců přineslo téměř stejné výsledky v podobě popisovaných benefitů. Těmito benefity byly například uvolnění, zlepšení nálady, zábava a další. Drobné rozdíly byly vidět například když sportovní jezdci vnímali jako benefit zlepšení fyzické kondice, kdežto u účastníků vandrů byl oproti tomu zmíněn soulad se svým koněm. Toto vnímám jako očekávaný rozdíl, protože právě sportovní jezdci se vnímají jako sportovci, ke kterým zaměření na fyzický výkon neodmyslitelně patří. Naopak účastníci vandrů během mého výzkumu zlepšení fyzické kondice, ať už ve vztahu k motivaci nebo benefitům, nezmínili ani jednou.

Výzkumem bylo zjištěno, že motivačních faktorů mezi účastníky je více. Hlavní z nich byl obecně pobyt v přírodě, potkávání se s kamarády a duševní odpočinek. Právě poslední zmíněná motivace mě lehce překvapila, neboť z definice putování na koni je patrné, že se jedná o aktivitu fyzicky náročnou, často i v náročných podmínkách. Je zde tedy vidět, že účast na vandru účastníky na jedné straně nutí překonat fyzickou námahu a případný diskomfort, ale zároveň jim poskytuje odpočinek a uvolnění pro jejich psychiku.

Přínos své práce vnímám ve dvou rovinách. Zaprvé, jak již bylo zmíněno, o této problematice je dosud popsáno málo teoretických poznatků. To, při srovnání s rostoucím počtem koní v České republice a s tím spojeným zvyšujícím se zájmem o jezdeckví, vnímám jako potenciál minimálně pro představení této aktivity širší veřejnosti. Druhý přínos pak vidím v možném manuálu pro případnou organizaci obdobných vandrů. Podařilo se totiž popsat motivaci již aktivních účastníků a zároveň určit přínosy této aktivity, což dává prostor, jak oslovit jezdce nebo obecně lidi, kteří se těchto akcí neúčastní a propagovat mezi nimi tyto vandry.

Účastníci výzkumu během rozhovoru často opakovali, že vandry pořádané stájí Hipocentrum Koryčany jsou v České republice unikátní formát. Proto se zde nabízí prostor pro případné rozšíření výzkumu mezi další jezdce z jiného prostředí. Tím by výsledky práce měly větší dosah a mohly by být vztaženy na širší skupinu jezdců.

7 ZÁVĚRY

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjištění motivace účastníků vícedenních outdoorových aktivit na koních pořádaných Hipocentrem Koryčany. Ke splnění tohoto cíle jsem zvolil výzkum kvalitativní metodou ve formě takzvané focus group, kterou jsem uspořádal pro 11 účastníků těchto vandrů. Struktura této focus group byla směřována k získání odpovědí na předem definované výzkumné otázky, které měly souvislost s cílem bakalářské práce. Dílčím cílem bakalářské bylo na základě odpovědí účastníků tohoto výzkumu porovnat, zda mají tyto vandry pro účastníky podobné benefity, jako jsou již známé benefity obecně jezdecké aktivity a benefity vycházející z pobytu v přírodě.

Účastníci výzkumu během focus group definovali vandry jako pohodovou aktivitu, u které si mohou duševně odpočinout a potkat se s kamarády. Obecně o vandrech mluvili jako o jisté formě životního stylu. Dále skupina popsala některé pro ně důležité vstupní faktory, které podle nich účastník musí splňovat, aby si danou akci užil. Jako hlavní byla zmíněna dobrovolnost následovaná kladným vztahem k přírodě. Pokud jsou přítomny oba tyto faktory, pak se účastníci výzkumu shodli, že může být tato aktivita vhodná pro libovolnou skupinu lidí a obzvláště pro ty, kteří hledají únik od stresu a každodenní reality.

U hlavního cíle této bakalářské práce bylo na základě výsledků zjištěno, že neexistuje jedna univerzální odpověď na hledanou motivaci k účasti. Pro každého může být motivací něco jiného. Nejčastější odpovědi účastníků se týkaly 4 kategorií: přírody, kamarádství, rozvoje a vztahu ke koním. U některých zjištěných motivací, jako je třeba příjemná atmosféra, odpočinek nebo třeba zdravotní benefity, byl následně nalezen vztah právě s jedním z těchto hlavních motivačních faktorů, ze kterého vycházel (odpočinek = díky tomu, že jsem v přírodě, ...). Zároveň často docházelo ze strany účastníků k definování benefitů, které byly podobné jejich motivaci.

Řešení dílčího cíle bakalářské práce jsem hledal ve srovnání s odpověďmi účastníků mého výzkumu s dostupnými studiemi a literaturou zabývající se benefity, které plynou z jízdy na koni a pobytu v přírodě. V případě názorů účastníků mého výzkumu bylo zjištěno, že jim účast na vandrech přináší pestrou škálu benefitů převážně z kategorie osobního rozvoje, zážitků a odpočinku. Podrobnějším srovnáním se studií polské Univerzity v Poznani jsem našel shodu se šesti ze sedmi v této studii nejčastěji zmíněných benefitů jezdecké aktivity. Jediný ze srovnávané studie, který nebyl účastníky mého výzkumu zmíněn, byl benefit zlepšení fyzické kondice. U benefitů souvisejících s pobytem v přírodě, byly z dostupných zdrojů popisovány nejčastěji benefity v podobě relaxace, podpory duševního zdraví a čerpání inspirace z přírody. Tyto benefity byly účastníky mého výzkumu zmíněny všechny. V návaznosti na získané výsledky lze tedy tvrdit, že vícedenní outdoorová jezdecká aktivita nevyklučuje benefity z jednotlivých samostatných aktivit (jezdecká aktivita a pobyt v přírodě), ale má v sobě zahrnutou kombinaci benefitů vycházejících z těchto aktivit.

Na základě těchto výsledků mohu konstatovat, že hlavní i dílčí cíl této bakalářské práce byly naplněny.

8 SOUHRN

Na začátku tvorby této bakalářské práce jsem si zvolil téma ze specifické jezdecké oblasti vícedenních outdoorových aktivit na koních. Tyto aktivity rozhodně nejsou tak rozšířené jako jiné outdoorové nebo konkrétně jezdecké aktivity (sportovní disciplíny, rekreační vyjížďky a další). Bakalářská práce proto představuje tuto aktivitu širší veřejnosti a zároveň má za hlavní cíl zjistit motivační faktory účastníků těchto vandrů. Dílčím cílem je nalezení benefitů této aktivity a jejich následné srovnání s benefity jezdecké aktivity a pobytu v přírodě. Struktura je koncipována nejdříve na představení teoretických pojmů a charakteristiku vandrů a následně na realizaci cíle práce prostřednictvím kvalitativního výzkumu v podobě metody focus group.

První kapitola teoretické části se věnovala teoretickému vymezení pojmů souvisejících s cílem bakalářské práce. Druhá kapitola teoretické části popisuje čtenáři již přímo s outdoorové aktivity, jejich členění (včetně jezdecké turistiky) a charakteristiku. Po tomto vymezení pojmů následuje třetí část, kde jsou představeny dostupné známé benefity outdoorové aktivity spočívající v pobytu v přírodě a jízdě na koni. Závěrečná čtvrtá část teoretické kapitoly má za cíl představit samotnou vícedenní jezdeckou aktivitu z pohledu její organizace. Je zde náhled na organizaci těchto vandrů v obecné rovině, tak i na konkrétním příkladu pořádání těchto akcí Hipocentrem Koryčany.

Praktická část je zaměřena na výzkum mezi účastníky těchto akcí pořádaných stájí Hipocentrum Koryčany. Tento výzkum byl proveden kvalitativní metodou formou focus group a zúčastnilo se ho 11 účastníků těchto vandrů. Cílem výzkumu je definovat, proč účastníci na tyto akce jezdí a co je jejich motivací. Dílčím cílem je také popsat benefity, které jim tato účast přináší a porovnat je s již známými benefity jezdecké aktivity a pobytu v přírodě.

Interpretace výsledků z šetření metodou focus group je potom založena mimo jiné právě na srovnání s dostupnými zdroji. Právě zdroje se ukázaly jako hlavní problém při tvorbě této bakalářské práce. Zjistil jsem, že dosud existuje jen malé množství dostupných zdrojů k této problematice. Jak již bylo zmíněno, je to způsobeno právě tím, že vícedenní outdoorové aktivity na koních je odvětví, kterému se, jak z pohledu outdoorových aktivit, tak také z pohledu jezdeckých disciplín, věnuje jen malé množství lidí. Z toho důvodu bylo při snaze o jakékoliv srovnání získaných poznatků nutné zvolit řešení ve formě rozdělení této aktivity na dvě hlavní části, a to jízdu na koni a pobyt v přírodě (vícedenní). K těmto aktivitám se mi již podařilo najít dostatek studií a zdrojů, které se zabývají jejich charakteristikou.

Po napsání této práce věřím, že její obsah pomůže širší veřejnosti k poznání této aktivity. V odpovědích na hlavní a dílčí cíl této bakalářské práce vidím zároveň její přínos, jelikož pochopení motivačních prvků a definování benefitů může následně sloužit jako materiál pro propagaci nebo také organizaci dalších podobných akcí.

9 SUMMARY

At the beginning of the creation of this bachelor's thesis, I chose a topic from the specific riding area of multi-day outdoor activities on horses. These activities are certainly not as well-known as other outdoor or specifically equestrian activities (sports disciplines, recreational rides and others). The thesis presents this activity to the wider public and at the same time aims to find out the motivational factors of the participants of these activities. A partial goal is to find the benefits of this activity and compare them with the benefits of riding and staying in nature. Therefore, the bachelor's thesis itself is designed first to introduce theoretical concepts and characteristics of these activities, and to realize the goal, then qualitative research in the form of the focus group method.

The first chapter of the theoretical part was devoted to the theoretical definition of terms related to the aim of the bachelor thesis. The second chapter of the theoretical part directly describes outdoor activities, their breakdown (including equestrian tourism) and characteristics. This definition of terms was followed by the third part, where the available known benefits of outdoor activity consisting of staying in nature and horse riding are presented. The final fourth part of the theoretical chapter aims to present the organization of a multi-day equestrian activity (including the Hipocentrum Koryčany stable).

The practical part is focused on research among the participants of these events organized by the Hipocentrum Koryčany stables. This research was conducted using a qualitative method in the form of a focus group and was attended by 11 participants of these activities. The aim of the research is to define why the participants go to these events and what is their motivation. A partial goal is also to describe the benefits that this participation brings to them and to compare them with the already known benefits of riding and staying in nature.

Interpretation of results is based on comparison with available sources. It was the resources that proved to be the main problem in the creation of this bachelor's thesis. I have found that there are very few resources available. As already mentioned, this is due to the fact that multi-day outdoor activities on horseback is a hobby that only a small number of people engage in compared to other activities (hiking, trekking, ...). For that reason, when trying to make any comparison of the knowledge gained, it was necessary to choose a solution in the form of dividing this activity into two main parts, namely horse riding and a stay in nature (multiple days). For these activities, I have already managed to find enough studies and resources.

After writing this thesis, I believe that its content will help the wider public to learn about this activity. I see a benefit in the answers to the main and partial goals of this bachelor's thesis, as understanding the motivational elements and defining the benefits can serve as material for promotion or the organization of other similar events.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Andrlová, M. (n.d.). *KČT - Turistika na koni - Klub českých turistů*. Klub českých turistů.
<https://kct.cz/turistika-na-koni>
- Andrlová, M. (2008). *Na koni křížem krážem po Česku*. Fragment.
- Antony, M. (2022). *Tramping*. CPress.
- Csikszentmihalyi, M. (2004). *Flow, the secret to happiness*. TED.
https://www.ted.com/talks/mihaly_csikszentmihalyi_flow_the_secret_to_happiness?subtitle=cs
- Česká lesnická společnost, o.s. (2009). *Hipoturistika jako forma rekreace, lesní hospodářství, ochrana přírody a krajiny*.
- Dohnal, T., & Hodaň, B. (2005). *Rekreologie*. Hanex.
- Görner, K., Pyšný, L., & Kompán, J. (2007). *Pešia turistika a pobyt v prírode z pohľadu ich všestranného využitia*. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Ústav zdravotnických studií.
- Hanuš, R. (2009). *Zážitkové pedagogické učení*. Grada Publishing as.
- Haková, J., Hanuš, M., Hanuš, M., Hanuš, R., Klusáček, M., & Pokorný, A. (2021). *Praktická učebnice zážitkové pedagogiky: instruktorský slabikář : metodická příručka pro všechny, kdo organizují kurzy zážitkové pedagogiky*. Nadace Pangea.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Portál.
- Hollý, K. (2003). *Jezdecká turistika*. Montanex.
- Hyjé - koně Zlínského kraje*. (2007). KODIAK print s.r.o. Zlín.
- Charvát, J. (1970). *Život, adaptace a stress*. Avicenum.
- Jirásek, I. (2019). *Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)*. Portál.
- Kolektiv autorů (1982). *Encyklopédia Slovenska VI. zväzok T-Ž*. VEDA.
- Kulig – polská šlechtická tradice*. (n.d.). Polish tourism organisation.
<https://www.polsko.travel/cz/novinky/kulig---polska-slechticka-tradice>
- Madsen, K. B. (1972). *Teorie motivace*. Academia.
- Malchrowicz-Moško, E., Wieliški, D., & Adamczewska, K. (2020). Perceived benefits for mental and physical health and barriers to horseback riding participation. The analysis among professional and amateur athletes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(10), 3736.
- Maslow, A. H. (2021). *Motivace a osobnost*. PORTÁL.
- MĚKOTA, K., a kol., *Motorické schopnosti*, Olomouc, Univerzita Palackého, 2007, 175 s., ISBN 80-244-0981

- Miesner, S., Putz, M., & Plewa, M. (2007). Směrnice jezdeckví a vozatajství - 1. díl základní výcvik jezdeckví a koně. (2. vydání). Praha: EKON.
- Mitten, D. (2009). The healing power of nature. *Taproot Journal*, 19(1), 20-26.
- Morgan, D. L. (2001). *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu* (přeložil Jana KRCHOVÁ). Albert.
- Nakonečný, M. (2014). *Motivace chování* (3., přeprac. vyd). Triton.
- Nakonečný, M. (1997). *Motivace lidského chování*. Academia.
- Pecha, L. (1999). *Woodcraft: lesní moudrost a lesní bratrstvo* (ilustroval Radek OREL). Votobia.
- Pohunek, J. (2018). *Století trampingu: A century of tramping* (přeložil Magdalena DVOŘÁKOVÁ). Národní muzeum.
- Prebensen, N. K., Woo, E., Chen, J. S., & Uysal, M. (2013). Motivation and involvement as antecedents of the perceived value of the destination experience. *Journal of travel research*, 52(2), 253-264.
- Smutná, M. (2015). *CHOVATEL KONÍ: Kovbojové drželi slovo. Dětem se dnes musíme podbízet*. IDNES.cz. https://www.idnes.cz/zpravy/lide-ceska/lide-ceska-chovatel-koni-milan-dolinek.A151119_203557_domaci_mav
- Stavy hospodářských zvířat*. Český statistický úřad. (n.d.). https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=2746&katalog=30840&pvo=ZEM06A&evo=v937_%21_ZEM06A-19892018_1
- Svobodová, J. (2004). *Adrenalin, zvaný šlitáň*. EQUICHANNEL.cz. <https://equichannel.cz/clanky/zajimavosti/adrenalin-zvany-slitaz>
- Šebek, L., & Hoffmannová, J. (2010). Metoda focus group a možnosti jejího využití v kinantropologickém výzkumu. *Tělesná kultura*, 33(2), 30-49.
- Turistika na koni*. (n.d.). Turistika na koni - odbor při KČT Jihočeský kraj. <http://www.turistikanakoni.cz/>
- Wolfram, I. (2016). *Čistá mysl: čistá jízda: sportovní psychologie pro úspěšné ježdění* (první vydání). Jihlava: Arcaro.

11 PŘÍLOHY

Souhlas s použitím a zpracováním informací z nahrávky

Svým podpisem stvrzuji, že souhlasím s použitím nahrávek z focus group rozhovoru pro potřeby vědeckého výzkumu. Tazatel se zavazuje, že získaná nahrávka nebude poskytována jiným osobám mimo rámec bakalářské práce a výzkumu a bude použita pouze k výzkumným účelům, a to v souladu s obvyklými etickými zásadami vědeckého výzkumu.

v Koryčanech

datum 18.2.2023

Podpis tazatele

Tomaš Kračal

Jméno účastníka focus group

[Redacted names of focus group participants]

Podpis

Informace pro účastníky výzkumu

průvodce "Focus group"

- cílem je získat paletu názorů, všechny názory jsou správné a je naopak dobře když vznikne neshoda. Pokud ve vás bude rezonovat hlas "mám to jinak", je to přesně to co tu má zaznít
- nejsou správné a špatné odpovědi, pokud by tomu tak bylo, šel bych za odborníky
- klidně vyslovte něco o čem se ještě nemluvilo a dává vám to smysl v souvislosti s tématem
- cílem je sdílet zkušenosti ve formě "příběhů" nikoliv prosazovat názory . Pokud bude vaše zkušenost stejná, zkuste se vyvarovat prostého "souhlasím", protože v každé myšlence je něco jedinečného

Poznámky:

Anonymizovaný přepis focus group rozhovoru

Moderátor:

Tak jo, tak já bych se do toho s dovolením pustil. Vážení hosté a kamarádi, předně jsem opravdu moc rád, že jste sem dneska přišli a našli si čas. Shodou okolností minulý týden byl vandr, o kterých se tu dnes budeme bavit a máte také určitě spoustu jiných plánů a opravdu si vážím, že jste si našli čas aby jste mi pomohli dokončit vysokou školu. Přiznám se, že jsem z toho trošku nervózní a zároveň plný očekávání, co z toho vznikne. Na úvod abyste věděli, tak studuji fakultu tělesné kultury v Olomouci obor Rekreatologie, který se zabývá volnočasovými aktivitami, jak lidé tráví volný čas. V rámci toho je má bakalářská práce na téma motivace účastníků vícedenních outdoorových akcí na koních. Zjednodušeně to znamená, proč lidi jezdí na vandry a co jim to obecně dává. Forma, jak bych chtěl získat odpovědi není dotazník, zároveň nepůjdu za nějakými studovanými odborníky, protože odborníci jste z mého pohledu vy všichni, kteří jste tady jelikož na ty vandry jezdíte. Je to o tom, že na to téma vandru si teď budeme společně povídat. Není žádná správná a špatná odpověď. Pokud ve vás rezonuje, že to vnímáte nějak jinak nebo že nezaznělo něco, co mělo zaznít, tak to klidně řekněte, protože to je právě to co obohatí ten výzkum a bakalářskou práci. To, co si teď budeme povídat, tak mám tady diktafon, který ignorujte že tady je. Nahrávka bude použita jen pro účely bakalářské práce a eventuálně obhajoby této práce, nikde jinde. Není nutné se do všeho zapojovat, pokud to chcete jen poslouchat tak můžete. Je to pro vás asi atypický formát, jelikož jsme zvyklí si povídat napřeskáčku dohromady, tak vás tady poprosím ať si dáváme prostor. Pokusím se to udělat co nejvíce efektivně, abychom potom mohli po skončení udělat takovou tu klasickou “vandrovskou” zábavu s kytarami. Ještě se zeptám, jestli někdo máte nějaký dotaz? Tak jestli můžeme, pustíme se do toho. Nebudu vám dávat individuální otázky, normálně si tady sednu a kdyby něco bylo potřeba tak se doptám, aby výstupem bylo zjištění, proč jezdíme na vandry a co nám to případně dává. Pokud bychom se bavili do budoucna, že by podobná aktivita šla udělat pro širší veřejnost, tak na co tuto veřejnost nalákat.

R5: Nebylo by lepší se ptát?

R1: Já si to taky myslím.

Moderátor: Úplně v pohodě, já si myslím, že když položím první otázku, takovou řekněme “vykopávací”, tak se nám ta diskuze rozjede. Tou otázkou je “Co se vám vybaví, když se řekne téma vandry. Nějaká první věc.”?

R5: Nachystat výbavu.

R6: Sbalit se. Co nemám to nepotřebuju, ale ten spacák by se hodil.

R2: Hlavně příroda.

R1: Já bych to řekl jinak jestli možu teda. Já bych to řekl, že ten vandr jako tramping je tady 100 let a já jsem trampoval od svých 15ti let a když jsem odešel potom do osady asi na 10 let, tak jsem na nějaké takové vandrovní akce jezdil a začal jsem dělat se svojí nynější manželkou koně. A když jsem dělal koně, tak každý jezdec, milovník koní a přírody chce jet tou přírodou, tou krajinou. Někde se usalašit, udělat si na pánvičce slaninu nebo něco podobného a vegetit v té přírodě. A tak jsme to začali dělat. Jako první jsme začali jezdit Chříby. Pak jsme jezdili hodně na Knínicko-Boskovicko. S manželkou jsme sedli na koně, jeli jsme do Vyškova, tam jsme přesпали, jeli jsme druhý den v neděli potom zpátky. To bylo úplně běžné. No a z toho potom vznikly velké koňské vandry na týden a ty děláme, že je teď přes třicet vandrů. To se jezdí třeba Česká Kanada, Bílé Karpaty, Vysočina a další. To děláme vždycky v září po závodech. Založili jsme tady v ČR Šlitáš. To vám řeknu, jak to vzniklo. Jednou za mnou přišel borec, který měl rád koně. On už teda umřel, ale to je jedno. Byl řidič autobusu a vykládali jsme si o koních a on říkal “když jsem byl malý, tak jezdili formani. A ti formani přes zimu, když bylo hodně sněhu, tak nemohli jezdit. Koně neměli co dělat, tak ty koně zapřáhli do saní, dali jim rolničky, vzali rodinu a jeli třeba přes kopec za kamarádem.” Děcka si vzali sánky, zapřáhli je za sebe a tomu se říkalo šlitáš. Já jsem měl stájníka, který za mnou jednou přišel, že je hromada sněhu, tak ať vezmeme koně a jedeme někde přespat ven. Opečeme si špekáčky a přespíme tam. Tak já jsem to zorganizoval. Letos to bude 20. rok, co to děláme. Takže tak vznikl třeba Šlitáš. A potom byl Woodcraft a tam se něco ten člověk má i přiučit o té přírodě – jako lesní moudrost. Tu organizaci teď po mně převzala zde přítomná kamarádka s kamarády. A co mi řekla, tak se při balení bavila s mladým mlynářem a řekla mu, že má hodně práce, že právě připravuje ten woodcraft a on jí na to říkal “jaký připravujete, pojedete do hospody a ožerete se tam nebo do lesa”. To právě tak není. Ano někdo se může připít a dostane za to cenu, které říkáme “kvakoš” od slova “nakvákat se”, ale o tom to není. Jede se do lesa, kde se potkají ti lidi, povykládají si o koních a mají tam možnost zasoutěžit a získat nějaké vědomosti.

R5: To jsi dost vepředu, ta otázka byla na první věc.

R1: Já jsem chtěl říct, jak vznikly tyto dva vandry. Já jsem neodpovídal na otázku.

R5: Aha, on možná čekal, že na ni odpovíme.

R1: Takže proč takhle jedeš na vandr? Protože jsi romantik, máš romantické srdce, jezdíš na koni a proto tam do toho lesa jedeš. Někdo dělá turistiku na koních tam a zpátky a stačí mu to. Ale ty vandry jsou o té romantice. Někdo byl třeba mladý a tu touhu po romantice si třeba nesplní a plní si ji teď v pozdějším věku kdy má 30 let a více.

Moderátor: Takže jestli tomu rozumím správně, tak tobě co se vybaví jako první u slova vandr je romantika?

R1: Romantika, přátelství a kamarádi.

Moderátor: Každopádně tak jak jsi to tak obsáhle popsal, tak je také jak by to mělo v mé práci být zmíněno. My co jsme tady, tak se do toho dokážeme vcítit, ale jedním z cílů té práce je představit to lidem kteří to vlastně nezažívají a neznají. Můžou si ťukat na čelo proč banda dvaceti lidí sedne na koně a jede v mínus dvaceti do lesa spát.

R1: Pro mě je to taky o tom, že s tím koněm jedu závody, ale nejsem ten jezdec, který koně pořád neustále driluje. Chci na toho koně taky sednou, v zimě mu dám rolničku a jedu tou krajinou třeba sám nebo s kamarády. Jsem naplněný těmi zážitky a kamarády. Je to o setkávání. Setkání, u kterého si popovídáme. Všimněte si, my koňáci si povídáme o koních a přijde nekoňák, tak na chvíli nebudeme mluvit o koních a najednou šup a už jsme zase u koní. Takže je to taky o tom, že se vracíme k těm koním. Jo a ještě jsem chtěl říct teď jsem si vzpomněl, já když jsem začal ty vandry dělat, tak jsem začal dělat i památeční předměty zvané camrátko. Ty se teď mimochodem prodávají jako turistické známky. Tak já ty camrátko dělám a je to potom i zpětně taková památka, kdy každé camrátko je jeden víkend. K tomu jsou pak ty soutěže a vědomostní věci.

R6: nebo je to camrátko vzpomínka kolikrát mně bylo špatně. Nebo třeba náš kamarád Činžako, který teď už raději ani nejezdí.

Moderátor: já se omlouvám jen do toho trochu vstoupím, tady ty historky, co máme moc do mé bakalářské práce nepůjdou použít, neboť čtenář si je nedá do souvislostí. Já vlastně když nadnesu nějakou takovou otázku, tak to není odpovídat přímo mně, ale spíš si o tom povídat, protože na základě toho každého asi napadne ohledně těch vandrů něco jiného.

A to mě rovnou zajímá, každý z nás jel někdy na ten vandr poprvé a jel tam s nějakým očekáváním. Tak by mě zajímalo, co byl ten první impulz, jestli si dokážete vzpomenout co vás k té myšlence přivedlo. Jezdit na koni je dobrý, přijede člověk, sedne si na koně ideálně osedlaného, odjezdí si hodinu a má splněno. Jiná věc je jet na vandr s sebou nese spoustu dalších náročnějších věcí – péče o toho koně, nekomfort, špatné počasí a další. Vstoupit do této aktivity tedy možná vyžaduje nějakou myšlenku, která ho k tomu vede.

R10: Tak to bych mohla třeba já říct. Mě se to spojuje s tím, že je to vlastně takový výlet do minulosti. Když na tom koni jedu tou přírodou, tak si představuji jak se tak vlastně v historii

cestovalo. I v tom počasí, v té zimě a s bolením nohou. Uvědomění si, že takto lidé fakt dřív cestovali, tak to já si právě jedu a dumám si o tom. Jako bych se vrátila o dvě stě let zpátky.

R2: Auta nebyla.

R4: Romantika s přírodou je s tím určitě spojené, ale já v tom vidím ještě jednu věc a ta mě baví. Kdyby se něco třeba někdy stalo, že bychom v té přírodě museli zůstat, tak se o sebe umíme postarat. Víme kde si lehnout, jak si lehnout, jaký přístřešek si postavit a postarat se sám o sebe. Tak to mě baví.

R1: Já bych k tomu ještě řekl, že mi když si pak mezi sebou dáváme dárky, tak si dáváme právě praktické dárky. Já třeba dal kamarádovi bažanta do spacáku a on mně třeba tropiko, nafukovačku nebo dostanu skládací lžičku. Takže my i těmi dárky pořád myslíme o té přírodě i jak tam přežít. Když třeba bylo minus 23, tak je to sice nekomfort, ale víme jak si poradit...i třeba pomocí toho bažanta.

R5: Pro mě třeba ze začátku to byl takový výlet do neznáma, ale strašně nerad se potom od tama vracíš. Dostaneš se mimo realitu.

R1: Nejhorší je opravdu se vracet zpátky. Když se třeba balíme na konci, tak já bych tam třeba ještě zůstal co nejdéle to jde. Tak moc rád tam jsem. Ale někteří spěchají a mají už na sedmou ráno sbaleno na koni a jedou pryč.

R6: Když jsem pracoval na Hipu, tak jsem věděl, že klidně můžu být někde co nejdál až třeba do neděle do večera. Ale teď už vím, že nesmím. Musím ráno nabalit koně, sbalit věci, dostat se zpátky k vozíku na koně, naložit koně, dojet v pořádku domů, vyložit koně, uklidit vozík a další.

Moderátor: Teď jsi pěkně popsal spoustu starostí, co s tím vlastně máš když se vracíš, tak co tě vlastně vede k tomu jet na další?

R2: Potkává se s kamarády

R6: I přes ten konec mi to stojí za to tam být. Jednou jsem takto chystal a zjistil jsem, že mám píchlé kolo, tak jsem ještě honem na poslední chvíli hledal servis. Borec se mě ptal jestli to chci opravit hned, tak mu říkám ano, já musím hned odjet, jedu na vandr na koních. Když takhle řeknu vandr na koních, tak slyším, že se jedeme flákat. Jak flákat? My si tam jedeme užít. Pro mě je to svátek.

R5: Ale máš návrat zpátky do reality daleko dřív než my, co na tom koni jedeme i zpátky domů.

R6: To je volným pádem z desátého patra.

R7: Jak se Tomáš ptal, co nás k tomu dovedlo poprvé, tak u mě to bylo naprosto jasné. Mně na stáji řekli pojeděš s námi na vandr a vandr a bude to hrotek – super.

R1: Ale hrotek to byl ne? (smích)

R7: Jo, bylo to super.

Moderátor: Tak když ti řekli, že to bude hrotek, tak tvoje reálný očekávání bylo jaké?

R7: Můj první vandr byl Šlitáš a ten byl takový divočejší. Už jsem měl spacák, ale tehdy jsme spali a bylo tam asi 75 cm sněhu a spacák sice dobrý, ale oblečení nic moc. Ale dalo se to.

Moderátor: a po návratu to teda byl ten hrotek jo?

R7: Jo byl, chtěl jsem jet znovu.

R8: Pro mě vandry znamenají setkání s přáteli, koně, vystoupení z komfortní zóny a zjistit, jestli to člověk dokáže. Nejtěžší je pak z toho všeho se zase vracet zpátky domů.

R2: To je těžký to ano.

R8: Kolikrát jsem třeba týden nevybalila bágel, protože jsem nebyla schopna si přivonět k těm věcem co voněly ohněm.

R6: Doma když dávám věci do pračky tak mi říkají, že zase smrdím kouřem. Nesmrdím, voním.

R2: Nejhorší je na tom vandru to loučení.

R1: Přesně. Já bych tam zůstal déle.

R5: Pro mě byl zajímavý ten první vandr. Volala mi už znala účastnice vandrů, prý jestli chci jet na vandr. Tak říkám jasně. Zeptala se jestli mám spacák, tož samozřejmě, že mám. Akorát jsem nedomyslela, že to byl lednový vandr.

R4: To bylo trochu jinak. Ty jsi za mnou přijela pro jakýsi náramek z kůže, tož jsem se tě zeptala, jestli má koně a jela bys s námi na vandr. Říkala jsi, že máš a klidně pojeděš.

Upozornila jsem tě, že jezdíme v zimě a na to jsi mi odpověděla "To mi nevadí". Pak jsem se tě ptala na ten spacák.

R5: A já pak přijela, ono bylo k nule a teplota pro přežití v mém spacáku bylo plus pět stupňů.

R3: Od mlada mám rád přírodu a pohyboval jsem se v ní. Potom jsem se z Čech přestěhoval na Moravu a přes mé dvě holky a jejich známého jsem se dostal semka na Hipo. Majitel tehdy věděl, že umím jezdit, ale dlouho jsem nejezdil tak mě vytáhl na dvou hodinovou vyjížďku a tam mě to zase chytlo. Začal jsem zase jezdit pravidelně, pravidelně na vyjížďky a od tam to byl už jen kousek na dvoudenní vandry. A to jsem si čím dál tím víc půjčoval koně,

až to došlo do té fáze, že jsem jezdil tak pravidelně, až mi doporučil ať si koupím vlastního koně. Ten pobyt v přírodě mě do dneška naplňuje. Je to pro mě jako podnikatele takový únik z reality, navíc mě to silně posiluje ta síla přírody. Navíc je tam ten faktor toho kamarádství, přátelství, romantiky a tak dále.

R1: Má pravdu.

R3: Nejráději mám sobotní večery a tu pohodu u ohně. V neděli pak už člověk tak nějak přepíná a začíná zase myslet na firmu a všechno špatně.

R1: Jak to říkáš, je to o té romantice. Je to jediný sport, kde máte pod sebou půl tuny vážící zvíře a musíte mu rozumět co asi chce a nechce udělat. Obzvlášť když jedete sami. Když budete dělat agility se psem, tak je to sice pěkný, ale budete s ním jen běhat což není jako když na tom koni sedíte. První zmínka o této turistice byl Ing. Holý ze Slovenska v knize Jezdecká turistika.

Moderátor: Já to trochu posunu dál, protože mě napadla myšlenka v souvislosti s tím co tu zaznělo, že třeba podnikatel který má spoustu stresu tak si tam vyčistí hlavu. Teď je to taková hypotetická otázka, za předpokladu, že ti lidi umí nebo je nejdříve naučíme jezdit na koni, tak jestli vás napadne nějaká skupina, povolání, osobnostní typ a tak podobně, pro kterou by tato aktivita vandru byla něčím přínosná. Právě zase i s tím co tu zaznělo – péče o toho koně, sdílení myšlenek, pobyt v přírodě, vznik kamarádství a další. Komu byste to doporučili?

R1: Pro ty, kteří myslí hlavou a jsou ve stresu. Hlavu si tam odblokují.

R4: Za mě jsou to učitelky. Podle mě je to nejvíc stresovaná skupina a ty koně co vidím u nás je uklidňují. I ten pohyb na něm

R3: Já bych řekl celkově lidi, kteří žijí pod stresem, pod pracovním napětím. Takové ty moderní neduhy. Anebo úplně z druhého konce to jsou lidi kteří naopak mají rádi přírodu a chtějí ji vidět z jiného pohledu. Jak já, já mám rád tu přírodu ve všech formách. Jedu autem po republice a jsem rád za vzpomínky, které mám z různých koutů. V té přírodě se prostě odblokuješ a odpočineš si.

R1: Tady zaznělo, že se učitelkám líbí ten pohyb toho koně, ale to se líbí každému člověku. ... Hlavně ženám (smích)

R4: Ty učitelky fascinuje celkově ten kůň ve spojitosti s výletem do přírody.

R5: Za předpokladu, jak tu zaznělo, že každý umí jezdit na koni, tak to lze doporučit úplně každému kdo je schopen se sám o sebe a toho koně postarat. Protože ono k tomu patří i ta péče. Dneska bohužel jsou i jízdy do přírody, kdy tomu klientovi koně nachystají kompletně, ale to z něj už potom děláme jen nástroj.

R1: Ta agroturistika je teď v módě. To, co tu říkáš, tak to je proto, aby se ušetřil čas a aby ti koně mohli jít vícekrát. Znáš stáj, kde jsou ti koně takto nasedlaní i 10 hodin denně.

Moderátor: Zaujala mě ta myšlenka lidí pod stresem, protože na první pohled přece v té přírodě, když se ještě o sebe a toho koně musíš postarat, tak jestli se to nevyklučuje?

R8: Byla by to pro ně právě ta výzva, ten výstup mimo komfortní zónu.

R6: Tam musíš věci vzít do ruky a jít je udělat. Ne že napíšeš mail, někomu to pošleš a ten to udělá.

R8: Zjistíš, že jsi vlastně soběstačný ve spoustě věcech. Může ti to otevřít nové obzory a třeba v sobě najdeš něco co ani nevíš, že v sobě máš.

R3: Pokud takto vyjedeš s koněm na vandr, tak nejen že bereš jen věci, které musíš, ale taky řešíš jen věci které jsou důležité a které chceš dělat. V běžném životě třeba v práci máš nad sebou někoho a ten ti pořád říká co musíš a co ne. To na tom vandru není, tam jsou fakt jen důležité věci

R4: Jestli ještě můžu něco k těm vyloženě koňským vandrům, tak to je vlastně životní styl. A já si myslím, že k němu vede často dlouhá cesta a ten vandr je takový vrchol. Už jen tím učením se ježdění a tím i budování vztahu k tomu koni. To je třeba rozdíel proti pěšímu vandru. Tam si vezmeš batoh a maximálně se poradíš s někým co si máš vzít. U toho koně je fakt delší cesta. Neřešíš jen co vzít, ale jak to nabalit, co vzít i tomu koni a další věci.

Moderátor: Takže, jak tu bylo zmíněno, naučit se té zodpovědnosti prostřednictvím posunu komfortní zóny?

R4: Ano, ale není to hned.

R5: Ta otázka ale byla položená právě bez té cesty.

Moderátor: Máš pravdu, ta otázka je těžká a jsem moc rád, že jste ji tu vrátili právě k té cestě k těm vandrům, která je vlastně pro spoustu z vás klíčovější než ten samotný vandr.

R1: Já se pořád takto snažím oslovovat lidi, protože oni se vlivem různých životních situací a etap neustále obměňují. Ale zároveň je tu nedržím silou. Když se mě onehdy kamarád z dřívějších let zeptal, zda se s těmi prvními ještě scházím, tak jsem mu řekl "jak jako scházím? Já tu jsem pořád na stejném místě, oni musí přijít jestli chtějí toto zažívat". Tím chci říct, že k tomu nelze nikoho nutit. Lidi to může přestat bavit. Mají třeba jiné zájmy, rodinu nebo něco jiného. I proto ty lidi oslovuji, ale jen ukazuju cestu, branku. Říkám jim ať to zkusí.

Někdo tomu propadne a někdo ne. U nás v Koryčanech je teď 5 stájí a všichni majitelé prošli u nás Hipem, takže se na ně podepsalo.

Moderátor: Krásná odpověď. Napadá mě ještě jedna věc. Tobě přijde právě spousta lidí na výcvik, tak jestli u někoho třeba cítíš něco jako ty bys byl dobrý, ty by jsi zapadl do party. Nebo naopak tobě by to nějak mohlo pomoci. A jestli jsi schopný nějak takového klienta popsat.

R1: To asi ne. Náš kamarád Velký Indián přijel jako motorkář na silniční mašině. Neřekl bych to do něj, že tomu propadne, ale po čase prodal tu mašinu a koupil si koně.

R9: Ten člověk musí mít trochu vztah k přírodě. Může totiž mít rád koně, jezdit soutěže jako třeba parkur nebo cokoli jiného, ale nemusí jezdit do té přírody. Aby mu ten vandr něco dal, aby si z něj něco odnesl a aby si to užil a nebyl to pro něj stres, tak podle mě musí být s tou přírodou spřízněný a být tam rád. Já jsem za mlada chodíval od základky na vandry taky, ale bez koní a to že jsme teď doslova přesedlali na koně, tak to je další stupeň.

R1: Ale řekni ještě váš příběh, že jste dělali něco úplně jiného. U vás je dobrý i váš syn. Že teď je mu 14 nebo 15 a je tady s náma. Možná s tím za dva roky praští, ale alespoň to zažil a vidí to.

Moderátor: Já jen, že je to dobrovolné a nemusíš tu říkat co třeba nechceš.

R1: Ale ne, však to není nic zvláštního, on nedělal prostituta (smích).

R9: Tady moje žena dřív taky chodila na vandry za mlada. Pak přišla životní etapa, kdy jsme byli na vysoké škole v Brně a začaly jiné zájmy jako třeba tancování. Nejdřív country, potom irské tance, dokonce jsme založili taneční soubor. Měli jsme životní etapu, kdy jsme 15-20 let jenom tancovali. Pak jsme si pořídili baráček, narodil se syn a museli jsme tanec opustit, protože už nebyl čas na všechno. Na zahradě má sousedka starší koně, tak jsme se kolem nich pohybovali. Syn se jich teda ze začátku bál ze začátku. Tak jsme si právě řekli, začneme se kolem těch koní pohybovat blíž, aby se jich nebál.

R5: A dali jste ho přes plot (smích).

R9: To ne, ale začali jsme dělat aktivity s koňmi, a tak jsme vlastně skončili tady. A teď máme jinou životní etapu.

R1: On to Tome řekl dobře, že opravdu je to o tom chtění. Když ti přijde klient a ty ho třeba po 20ti hodinách ty základy krok, klus a cval naučíš a potom ho vezmeš do té přírody, tak jemu to nic nedá. Nebo jak už tu zaznělo, spousta lidí jezdí na koních a říkají do terénu, do přírody, to ne. Co bych tam dělal. Oni třeba neví, že i ten kůň se v té volnosti v přírodě uvolní. Má v tomto pravdu. Můžeš tuhle aktivitu dělat, že nabídneš vyjížďku nebo vandr s

tím, že tam bude chata, ty koně dostaneš nachystané a někdo se o ně postará. Vy si večer zapaříte a druhý den to samé zpátky a bude to stát 5000 každého. To je komerční.

R5: Ale zase se může najít někdo komu to bude vyhovovat, že si řekne, jak to bylo super. A třeba si příště zvládne spoustu věcí sám a taky tomu propadne. Tomu může propadnout kdokoliv v kterémkoliv věku.

R1: To ano, ale to není o tom vztahu o tom zápalu. Ty stáje nabízejí jen abys přišel, odjezdil a dal peníze. A oni ti osedlají a o všechno se postarají. Pro mě je to srdeční záležitost. Můžeš to nabídnout tomu klientovi, ale ne v této formě jen komerčně.

R4: Pokud to má zakořeněné v sobě tu přírodu, tak to nejde posunout. Já pocházím ze severní Moravy a tam byla sportovní stáj parkurová. Takže jsem tam musela jezdit takto sportovně, skákat a dělat ty parkury. Ale mně to nevadilo. A potom když se tam vyskytl kůň, na kterém nikdo nechtěl jezdit, tak jsem si ho obsedla, jezdila na něm bez sedla, pletla ohlávky a to tam bylo až skoro sprosté. Že jezdiš na ohlávce bez sedla. Já jsem tak jezdila léta a i ten trenér mi říkal jak je to špatně. Vyčítal mi, že naopak nechci jezdit na závody. Já jsem to nechtěla dělat, nechtěla jsem takto jezdit. Chtěla jsem mít "Indiánského" koně, jezdit přírodou s minimem věcí. Toto jsem poznala až tady, když jsem u kamaráda dělala cvičitelské zkoušky. Tehda jsem se ho zeptala, co chce za tu pomoc k těm zkouškám a on mi řekl, že mu pomůžu s tábory. Tak jsem se vlastně poznala tady s R1 a on mi ukázal to propojení trampingu nebo pobytu v přírodě s koňmi. V tomto případě s tím westernovým způsobem života. A proto jsem vlastně teď a tady.

R5: A to je vlastně zároveň i ta otázka komu to chceš nabídnout tady tuhle aktivitu, Jak tu tak sedíme, tak to může být od dělníka až po inženýra. My jsme tu vlastně všechny sorty včetně učitelky.

R4: Myslím si, že to klíčové to společné je vztah k té přírodě. A jestli tam jdeš s batohem nebo s koněm, tak je to jedno, ale ten vztah tam musí být. Musíš mít rád ten oheň, setkávání s kamarády a tak podobně.

R1: Kovbojové měli k tomuto takové pořekadlo "sesedni a pobud". Já si právě R9a a jeho rodinu vyhlídl i na základě toho, že měli ten zájem a snahu se učit.

R3: Když si vzpomenu na svoje začátky, tak poprvé jsem spadl z koně, když mi bylo 2-3 roky. Otec mě na něj posadil na konci výcviku a já jsem usnul a spadnul. Pravidelně jsem pak začal jezdit, když mi bylo kolem 12ti let. Ale to byla jen jízdárna, jízdárna a zase jen jízdárna což mě vůbec nebavilo. Pak jsem se v Praze dostal alespoň do Stromovky na koně, což jsem byl moc rád. Potom jsem třetí a čtvrtý ročník na střední škole jezdil každou středu přes známého do školního statku a tam jsme mohli jezdit jen do přírody, takže velká radost.

R5a: Někdo se k tomu dostane od malička, ale spousta se k tomu přimotá až ve starším věku.

R6: Ale protože chce.

R9: My jsme se na podobnou otázku bavili s kamarádem v Šitbořicích. On taky jezdí na koních. Dělá v IT a je trochu mladší než my. Hodně chtěl závodit, tím pádem má už několikátého koně. Zároveň dělá orientační běh v přírodě, ale když jsme se s ním teda bavili o těch vandrech, že se při tom běhu pohybuje přírodou a zároveň jezdí na koních, tak jestli se chce přidat. A on na to, že ne ani náhodou. Nebo jsme se takto bavili i s jednou zapisovatelkou na jezdeckých závodech, tak jestli by to chtěla třeba vyzkoušet. 6e je to super v té přírodě, je to takové o různých překvapeních a situacích – tam vyběhne zajíc, tam je neprůjezdná cesta a tak podobně. Přesto člověk, který takto má vztah ke koním nebo třeba i dělá aktivity v přírodě, tak ven ani na tu vyjížďku do přírody nepojede.

R5: To může být třeba případ těch drahých koní. Tam jezdec nevyjede, aby se tomu koni nedej bože něco nestalo.

Moderátor: Byl tu popsán člověk, který má vztah k té přírodě a stejně tam nepojede.

R1: Nemá, on tou přírodou jen běhá, ale nemá čas to moc sledovat. On tam běží jen závodit. To je jiná úroveň. Když tam běžíš jenom tak, tak máš čas se zastavit, vydýchat a pokochat se kolem.

Moderátor: Takže jestli tomu rozumím správně, tak nestačí se v té přírodě pohybovat třeba během sportovní aktivity nebo pracovní činnosti, ale jako důležité vidíte ten vztah

R1, R4, R9 a R2: Ano přesně tak.

R2: Důležitý je i vztah ke zvířatům.

R3: Pro ty jezdce je důležité také to okolí stáje, jestli tam vůbec je nějaký prostor na ježdění do přírody. Když máš kolem sebe jen pole, tak zemědělci budou nadávat, když jim přes něj budeš jezdit. To je zase výhoda tady u nás ty Chřiby.

R4: Ten vandr a že jsi v přírodě je super, ale pro mě, jak už jsem říkala, je důležité i to že jedu za skupinou těch kamarádů. Potkáte se u ohně, máte společné jídlo, koluje tam pohárek s vínem.

R5: To ano. Si vezmi, že se nás tam sleze třeba 30 lidí a těch 30 lidí si má co říct. Přitom každý je z jiného prostředí.

R3: Když s námi jela poprvé kamarádka a poznala tu naši sestavu, tak nechápala jak jsme takhle pohromadě, protože právě tam byla pestrá škála lidí od dejme tomu dělníků až po policisty a vrcholné manažery. Nechápala, jak jsme se takto mohli dát dohromady a být spolu celé víkendy.

R1: To je specifický. Já se nechci vytahovat, ale většinou já takto svolávám lidi, tak to je unikátní. Jsou místa, kde se to dělá komerčně jak jsme se bavili. I já tady samozřejmě chci

po těch lidech peníze, ale není to proto, že bych z toho chtěl zisk, ale je to na zaplacení nákladů. Já jsem raději, když jsou lidi na svých koních zadarmo a nemám s tím tolik zodpovědnosti. Tohle je specifické pro nás, to nikde jinde není.

R3: Možná někde je, ale ne v takové míře.

R1: To ano, ale ne s těmi všemi věcmi – soutěže, camrátko, spaní v zimě a tyhle věci

R3: Je to ojedinělé.

R4: Není to jen o tom potkat se u ohně a chlastat.

R2: Já jsem vyrůstal ve třech etapách. Jako mladý kluk jsem od 6ti let vyrůstal u koní, když mi bylo 20, tak jsem měl etapu u dostihových koní a potom jsem měl pauzu a vrátil jsem se k tomu až když mi bylo 56.

R1: To je pravda, já jsem tě zase učil třeba cválat, protože jsi to zapomněl.

Moderátor: A co tě k nim teda zase přivedlo?

R2: Poprvé jsem seděl na koni v těch 6ti letech při Jízdě králů, kdy mě strýček svezl, pak byly ty dostihy. Ale teď ta poslední etapa, tak to bylo, protože jsem v přírodě vnímal jiné pocity a dalo se to spojit s koňmi.

Moderátor: A co ti to začalo najednou dávat?

R2: První to byla láska ke koním, potom to byl vlastně sportovní nástroj a až teď to vlastně jen ta samotná jízda

R1: Já to řeknu. Jako sport to bylo jen jako práce, kdežto teď s náma už je to radost.

R2: Tam ta příroda nebyla. Já teď jedu lesem a nemůžu to ani vydýchat, to je pro mě úžasný pocit. Ten kůň předtím musel pracovat a teď jsem s tím koněm v takové sounáležitosti.

R6: Ten kůň už není pracovní nástroj.

R2: Je to kamarád nebo kamarádka

R9: To je ještě třeba specifikum, že většina má vlastního koně nebo alespoň většina takto tady vás. Kamarád totiž taky dělá vandry – na víkend, na týden. Ale tam je to jiná skupina lidí a ti nemají své koně, ale půjčí si od něj. Jedou celý den. Dělají přestávky na oběd v restauraci, svačina v cukrárně a večer třeba dojedou k penzionu. Můžou spát i mimo, ale obvykle spí v něm. Druhý den zase jedou to stejné. Je to stejná aktivita, ale jiný styl.

R8: Tam je ten rozdíl podle mě v tom souznění. To umí udělat právě třeba ten oheň. Každý z nás, kdo na ty vandry jezdil nebo jezdí, tak byť tam jsou ty nepříjemné věci - počasí a další nekomfort, tak každému z nás to dá alespoň chvíli pocit štěstí. A to je to proč tam jezdíme, musíš vytrpět zimu, podřídít se, udělat si sám jídlo, tak tam to štěstí máš, a to je ten hnací motor proč jedeš znovu.

R1: Ty srandy a zážitky které jsme zažili na vandrech, tak to se mi promítá do života a pamatuju si to do teďka.

R9: Já jsem to nechtěl úplně srovnávat co je lepší a horší. Chci tím říct, že existuje i jiná varianta, ale ti lidi jsou také pohromadě.

R8: Je to zase skupina, která má tyhle aktivity ráda, ale třeba jen dá přednost tomu komfortu. Je to jiné.

R5: Tady u těch aktivit víc založených na komfortu se podle mě více střídají ti lidi. U nás jezdí opravdu takové to jádro, které se setkává pořád.

R1: Takže vlastně u těch vandrů můžou být založené na komerčním principu (to je možná blbě slovo) a u nás je to na tom kamarádství. Oboje lze dělat.

R9: Ano, on se tím živí.

Moderátor: já jen připomenu, že tady u té diskuze není žádná správná a špatná odpověď.

Možná jen ať se posuneme k závěru. Jak tady sedíte, tak spousta z vás dělá další aktivity.

Máme tady střelce z koltů, někdo třeba vyšívá a další. Tak si říkám, jestli ty vandry právě třeba ve srovnání s dalšími aktivitami, vám do života daly něco unikátního co ostatní ne. Že když se třeba zamyslíte, tak si řeknete "díky tomu, že na ty vandry jezdím, tak ...".

R5: Někomu to dalo třeba přezdívky.

R3: Když to řeknu za sebe, tak je to třeba obecně orientace v přírodě.

R4: Třeba to zalamování rukou, co mi děláme, tak já už to pak dělám automaticky a ostatní na mě koukají zvláště.

R5: Nebo další dovednosti a koníčky. Třeba kamarádka Seveřanka do té doby, než s námi jela na vandr, tak nestřílela z luku a teď to má jako koníček. Nebo jak děláme ty soutěže, tak nové vědomosti hlavně o té přírodě. Poznáme stromy v přírodě.

R1: Tady kamarád se stal na vandrech romantikem.

Moderátor: Počkej, chceš to nějak komentovat?

R6: Nevím, jestli romantik je to správné slovo. Ale třeba, nevím jak to pojmenovat, ale takové to, že když něco musíš udělat to, tak to děláš. Jsme byli na Malé Fatře, šli jsme tam už děsně dlouho, ale stejně jsme šli protože prostě í bylo ještě daleko a jenom od tady jsme se mohli dostat domů. Takže dejme tomu vytrvalost. Postarat se o sebe. Třeba vaření. Kamarád v přírodě, když vařil tak se k nám stahovala zvěř s širokého okolí, jak to krásně vonělo. Až jsem došel sem, tak to byl další stupeň, protože už se takto nestaráš jen o sebe, protože už je tam ten kůň a jej díky němu tam jsi, takže ten je v té péči na prvním místě.

R4: Jo, to jsem taky chtěla říct a vyzdvihnout. Je tam ta velká zodpovědnost, co nás to učí. Není to jen sednout k ohni, ale máš zodpovědnost za to zvíře.

R1: Když jsme takto to jádro, co tam jezdí kvůli tomu vztahu k té aktivitě, tak snadno můžeme ovlivnit ty lidi, kteří tam třeba jezdí komerčně. Když jsou všichni cizí, tak si myslím, že je to jiné.

Moderátor: Ono tu už zaznělo spousta věcí. Dalo by se říct věci, které jsem chtěl abychom se tu o nich bavili. I těch, o kterých úplně tolik ne (smích). Každopádně, než to shrnu, tak po tom závěru který nás teď čeká než vypnu všechna ta nahrávací zařízení, tak možná ještě chvíli pojedeme.

R1: Já si myslím, že to není návod pro někoho, jak tuto aktivitu dělat.

Moderátor: Ne ne, to tak ani nemělo být. Cílem je pochopení, proč to děláme a co nám to případně dává.

R1: Příroda a kamarádství. Odblokování se od reality.

Moderátor: Teda je teda asi prostor a dám příležitost každému z vás, abyste zkusili třeba v pár slovech shrnout co vás na ty vandry vede. Případně zmínit co jste vnímali během dnešního večera jako důležité a co by mělo v mé práci určitě zaznít. Pořád platí, že vás do toho nechci nutit, ale je to takový závěrečný prostor něco tak to říct.

R1: Bacha, ještě mladej se nevyjádřil

Moderátor: jak jsem říkal, je to dobrovolné, ale jestli něco chceš říct, budu rád i za tvůj názor. Přece jen jsi tu zase úplně jiná věková skupina, a tudíž můžeš mít jiný pohled.

R11: Tak pro mě je to odreagování od školy, od toho stresu tam.

R2: Dvě slova, příroda a kamarádi.

R3: Romantika, útěk od reality a pohoda

R4: Být s tím koněm. Ideálně se svým koněm. Já třeba i se svým psem. Jedu s nějakým cílem a ten cíl je příjemný. To přespání v horších podmínkách, dokázat si, že to zvládnu. Prioritně jsou pro mě motivací kamarádi a být se zvířaty.

R1: Moje žena říká, že mám nejdřív kamarády a potom až rodinu. Bude to znít ješitně, ale já mám radost, když mi potom napíšete, že to bylo super. Já si říkám, tak dobré, užili si to, uspořádám to znovu.

R8: Za mě je to souznění. S lidmi, s přírodou, s těmi koňmi. Takové to napojení se na stejné myšlení. To nás v tom pozitivním slova smyslu nutí se takto potkávat i nadále vzdor tomu možnému diskomfortu.

R7: Z každého toho vandru si něco odnesu. Camrátko, někdy je to omrzlé ucho, rozseklá bota sekerou. Vždycky je to spousta zážitků. Někdy žádné vzpomínky (smích). Ale vždycky je tam kus toho srdce, které tam zůstává ještě dlouho po návratu.

R6: Pro mě je to parta kamarádů, a to splynutí s tím koněm. Krásně je to vidět na delších akcích. Třeba ten týdenní vandr. Tam kuň jen pohne hlavou a už víš, že bude dělat něco co by neměl. Dále jsou tam lidi se kterými můžu povídat o všem. Útěk od reality. Co zůstává ve městě to je mi úplně jedno. To jinde nazažiju a je mi to vzácný. O to horší je to v neděli ten návrat,

R4: Jak tu zaznělo, na vandr se balíš a všechno je úhledné a ten rozdíl, jak to tam potom poslední den nahážeš.

R6: Máš tam ty památky – listí, brouka, větvičky a další.

R5: Můžu to pojmut jako recept proč by se tomu měl někdo věnovat?

Moderátor: Klidně.

R5: Měl by si to vyzkoušet ten, kdo něco takového chce zažít a zažívat i do budoucna. Musíš počítat, že když se sejde taková parta, tak tě to chytne a úplně ti to změní styl života. Můžeš z toho pak vystoupit, protože třeba potřebuješ vydělávat nebo řešit něco jiného, ale i mezi námi jsou tací, kteří se i po delší době stejně vrátili.

R1: Já bych ještě řekl, že ty naše vandry jsou hodně ovlivněné tím trampingem. Třeba ty camrátko.

R4: To nikde jinde nemají. Když už se třeba na severu setkají, tak jen posedí. Žádné soutěže a tak podobně. Ten tramping do koňáckého světa patří a je tam důležitý. S tou koňařinou se to potkává a prolíná. Lidi se něco naučí a něco si odvezou.

R3: Já mám ty camrátko na nástěnce. Už je úplně plná a když někdo dojde, tak obdivuje, jak jsem je všechny získal.

R10: Já mám pocit, že po tom, co tu zaznělo už nemám moc co říct, ale jedna věc jsem čekala jestli zazní a nezazněla tak ji zmíním alespoň takto na závěr. Tou věcí je téma strachu. Já vím, že všichni tady jste se možná narodili v sedle a moc se nebáli. Já jsem tady toto hodně dlouho překonávala a fakt to trvalo. Navážu na to co bylo řečeno, člověk jako já tomu propadne v momentě, kdy ten strach překoná. Protože pokud tomu věnuješ tolik času a úsilí, tak potom už to asi fakt musíš dělat. Já teď překonávám další věc, už to není strach z koní, ale třeba zimu.

R5: Možná to není strach co mi máme, ale pořád by měl být respekt. Přece jen ten kůň je samostatný a myslí za sebe. Nemůžeš sednout jak do auta.

R10: To mě napadá, já se třeba ze začátku hrozně bála najet koni přede mnou k zadku, že po mně vykopne. Pak se to přeneslo i do toho auta, že jsem nenajížděla na auta (smích). A přesto jsem do té přírody a na ten vandr, kde je to riziko větší jela. I na základě toho, co tu zaznělo, co nám to dává.

Moderátor: To jsem rád, že i toto nakonec dostalo prostor aby zaznělo, protože překonání strachu je určitě důležitá část jízdy na koni a vandrů.

R9: Mám vlastně dvě myšlenky. Jedna zde řečená je ten vztah s tím koněm. Na základě toho, že jezdíme na vandry si teď stahujeme koně na část roku k nám domů abych s ním mohl být častěji. Na tom vandru je to jiné než odjet si na jízdárně a vypustit ho do ohrady. Často přece spíme a dva metry od nás je ten kůň u stromu. Druhá je spíš pro odlehčení a vlastně to souvisí s tím vztahem ke koním. Zažil jsem, že na vandru si chtěl zrovna jezdec odskočit, tak seskočil a jak čůral, tak ten valach se přidal.

Moderátor: Takže vlastně poslední věta této diskuze nám odpověděla na tu otázku, co nás to naučilo – močit společně (smích). Omlouvám se, to byla taková závěrečná taky pro odlehčení. Chce ještě někdo něco zmínit?

R8: Poděkování všem, že jsme si takto povídali. A poděkování všem, kteří tyto akce dělají.

Moderátor: Já děkuji vám. Vůbec jsem netušil, že nám ta diskuze zabere tolik času, jelikož už spolu takto mluvíme dvě hodiny. Je mi jasné, že pro spoustu z vás to nemusel být úplně vyhovující formát a nejsme tolik zvyklí si takto povídat. Za to opravdu velké díky a jsem moc rád, že jsem součástí této party. Pevně věřím, že když tuto práci zpracuji, že bude smysluplná pro lidi, kteří na tyto vandry nejezdí a pochopí tak jejich krásu. Stejně tak i vás možná obohatí některé myšlenky, které tu zazněly a možná je dobře, že jsme tu každý trošku odhalili to, co se nám na vandrech nejvíce líbí. Ještě vám každému z odstupem času pošlu zprávu, kde bude prostor na případné doplnění jestli vás něco zpětně napadne. Závěrem ještě formální náležitost, koluje mezi vámi něco jako prezenční listina, kde mi prosím podepište informovaný souhlas s účastí na této aktivitě a zpracováním výstupů a ještě si vás obejdu s takovým krátkým dotazníkem, abychom měli přehled jaké bylo složení této skupiny focus group. Díky moc!